

foto: openingsvoorstelling *ADN - Odyssée verticale* Cie Transe Expresse (Marcel van Hoorn)

ova_ stichting cultura nova_ sticht

4 Bestuursverslag

4 Cultura Nova

5 Directieverslag

8 Het festival in 2025

- Ontwikkelingen binnen de drie programmaliijnen
 - Cultura Nova viert de verbeelding
 - Cultura Nova verlegt de route
 - Cultura Nova versterkt het contrast
- Het programma voor jeugd en families
- Muziek, muziektheater en hedendaagse muziek
- Installaties en expo's
- Talentontwikkeling / jonge makers
- Verdieping / lezingen

24 Marketing & communicatie

27 Samenwerking en partners

29 Stichting Cultura Nova

30 Organisatie

31 Vooruitblik en risicoprofiel

32 Cultura Nova en de codes

- Governance Code Cultuur
- Code Culturele Diversiteit en Inclusie
- Fair Practice Code
- Relevante (neven)functies bestuur

40	Bedrijfsresultaat, resultaatbestemming, ratio's
40	Fiscaal
41	Verslag Raad van Toezicht

44 Jaarrekening

44	Balans
45	Exploitatierekening 2025
47	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
49	Toelichting op de balans
51	Toelichting op de exploitatierekening
53	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant
58	Prestatieverantwoording en speellijst

64 Bijlagen

64	Bijlage 1 overzicht partners
65	Bijlage 2 activiteitenverslag Cultura Nova 2025

Cultura Nova

‘Voorbij de horizon’

Cultura Nova is een jaarlijks terugkerend tiendaags festival met beeldend theater, muziek, dans, performances, jeugdtheater, kunst, film, debat en meer voor een breed publiek uit Limburg en verder. Het festival speelt zich af in de stad en in de wijk. Op podia en pleinen, in parken, tenten en tuinen, in Heerlen en de omliggende Parkstadgemeenten; de hele regio fungeert als podium van en voor grote internationale gezelschappen tot jong lokaal talent. In het hart van het programma draait het om de verbindende kracht van beeldend theater. Cultura Nova viert deze kracht in het groot en klein, vanuit de wens het hele spectrum tussen spektakel en verstillings, vernieuwing en traditie, analoog en digitaal, de taal van het beeld en die van het verhaal naast elkaar te plaatsen. Omdat deze breedte het mogelijk maakt om zoveel mogelijk mensen van alle leeftijden en vanuit alle achtergronden te raken en verrijken met kunst en cultuur. Maar ook omdat juist deze tegenstellingen voor de spanning zorgen die de kunsten vooruithelpen en waar makers en zeker ook nieuwsgierige Cultura Nova-bezoekers naar verlangen.

Cultura Nova heeft zich in 34 edities met steun van de gemeente Heerlen, provincie Limburg, Fonds Podiumkunsten, diverse fondsen, sponsors en vele vrijwilligers ontwikkeld tot een bruisende plek in Heerlen en Parkstad Limburg waar publiek en artiesten nieuwe, interessante en waardevolle ervaringen opdoen. Het festival is kwalitatief, kleurrijk en gelaagd, toegankelijk, prikkelend én grensverleggend.

Het presenteert en (co)produceert een breed spectrum aan podiumkunstproducties, die toegankelijk zijn voor een groot en divers publiek: van grootse spektakels tot intieme cross-overs. Van familievoorstellingen tot gewaagde experimenten. Van poëtisch circus tot absurdistisch theater. En van hiphop-concerten tot sociaal-maatschappelijke (participatie)projecten, die inwoners van stad en regio actief betrekken bij het culturele leven. Het festival biedt daarnaast ook een veilige en inspirerende ontwikkelplek voor makers en jong talent. Als coproducent verleidt het festival gevestigde én nieuwe (inter)nationale makers om - geïnspireerd door het DNA van Parkstad met zijn eigen(zinnige) culturele en ruimtelijke dynamiek - de verhalen van deze regio te vertellen en door te geven aan nieuwe generaties; wij noemen dit ‘grondgebonden verhalen’. Met kwalitatief hoogstaand beeldend jeugdtheater helpt Cultura Nova tenslotte de liefde voor het theater te ontwikkelen bij het jonge publiek. Een hele generatie is in de tijd dat Cultura Nova bestaat, opgegroeid met het festival.

.....

“Het begint al als we op de avond van de opening naar het festivalterrein lopen en vanuit alle kanten, uit alle wijken jong en oud naar ‘ons’ festival zien lopen – dat geeft een feestgevoel.”

– een bezoeker van het festival in 2025

Directieverslag

In een wereld die uit elkaar lijkt te vallen, waarin het steeds meer ettert en broeit en steeds meer leiders beslissingen nemen die verstrekkende (zelfs apocalyptische) gevolgen hebben voor zo veel mensen, vonden wij het in 2025 en vinden wij het vandaag nog altijd belangrijk om samen te komen. Om ongeacht onderlinge verschillen een gezamenlijke rust en kalmte te vinden en te bewaren. Om op zijn minst te proberen voorbij onze eigen horizon te kijken en op zoek gaan naar wat ons collectief bindt. En die verbinding vonden we tijdens ons festival in 2025. Met 64.000 bezoekers bij 241 kernactiviteiten, waaronder 11 Nederlandse premières en 19 coproducties in alle Parkstadgemeenten bood Cultura Nova niet alleen een artistiek antwoord op de wereld van nu, maar wisten we ook nieuwe doelgroepen te bereiken en dit nieuwe publiek te raken met persoonlijke verhalen en menselijke ervaringen.

Die verbinding was al direct voelbaar bij de opening met *ADN – Odyssée verticale* van het Franse gezelschap Transe Express, waarin muzikanten, zangeressen en acrobaten in een groots DNA-molecuul boven het Burgemeester van Grunsvenplein torenden. Enkele dagen later bracht Theater Titanick als openingsparade van de Parkstadroute opnieuw duizenden bezoekers op de been. Maar ook de gratis openluchtvoorstellingen *ENVOL* van Hors Surface, *Mirage* van Compagnie Dyptik en *Obaké* van Maison Courbe wisten jong en oud te betoveren met gratis toegankelijke uitvoeringen op de pleinen van Kerkrade, Brunssum, Voerendaal en Beekdaelen.

We geloven dat juist in deze tijd de kracht van collectiviteit – noem het gerust een moderne koempelmentaliteit – essentieel is. Een mentaliteit die onze regio dus ook niet vreemd is.

foto: Compagnie Dyptik met *Mirage* in Voerendaal (Luc Lodder)

6

Dat lieten ook de diverse projecten tijdens het Jaar van het Erfgoed in Heerlen goed zien, waar Cultura Nova bij aanhaakte. Erfgoed is geen stilstaand verleden maar een rijke voedingsbodem voor beweging. Voor verandering. Voor de toekomst. Daarom gaf Cultura Nova in dit erfgoed-programma volop ruimte aan jonge makers, zoals Bryan Raets, Karlijn Hamer, Sharon Wesseling, Lieke & Anne van der Vegt en vele anderen. Met eigen verhalen en nieuwe perspectieven gaven zij kleur aan het programma en lieten zij zien dat onze regio niet alleen een podium is voor internationale topkunst, maar ook een broedplaats voor regionaal talent en nieuwe initiatieven.

Het Burgemeester van Grunsvenplein in Heerlen was dé centrale ontmoetingsplek van het festival. Overdag konden kinderen zich hier uitleven met interactieve kunstwerken zoals *Animal Love* van Tristan Kruithof en de marionetten van Théâtre de la Toupine. Ze konden meedoen aan trampolineacrobatiek, weven, en met de hele familie genieten van gratis jeugdfilms. 's Avonds kwam het plein opnieuw tot leven, letterlijk en figuurlijk met de 'ademende sphere' *BREATHE* van de Zwitserse kunstenaar Dan Acher, met *FLY* in de mini-theatertent van Daan Mathot en met de energieke spiegelconcerten: van internationaal gelauwerde acts tot nationaal talent.

Tijdens Cultura Nova bouwen we samen met makers, artiesten, publiek en partners aan een culturele gemeenschap die verder kijkt dan de verschillen, en die ademt als één. Het publiek keek, bouwde en ademde met ons mee. De openluchtvoorstellingen trokken een breed publiek naar pleinen en parken, terwijl de intieme producties juist indruk maakten door hun gelaagdheid en emotionele kracht. De impact daarvan zien we terug in de reacties die wij terug krijgen van publiek en pers. Die zijn uitzonderlijk positief, zoals ook verderop in dit verslag valt te lezen.

Burgemeester Susanne Scheepers van Simpelveld, waar Cultura Nova in 2025 voor de tweede maal neerstreek vat het mooi samen: *"Cultura Nova is er echt voor bedoeld om prikkelende dingen te laten zien. Het festival daagt de bewoners van onze regio en de gemeenten uit op een heel positieve manier."*

.....

Hoe mooi de resultaten en reacties ook zijn, onze zorgen groeien. De toenemende spanningen op wereldschaal en de daarmee gepaard gaande menselijke tragedies en economische onrust zorgen voor een groeiend gevoel van onzekerheid. Deze instabiliteit heeft directe gevolgen voor de culturele sector, waarin wij opereren. Op zakelijk vlak leiden de aanhoudend hoge inflatie en de structurele krapte op de arbeidsmarkt tot kostenstijgingen op eigenlijk alle fronten. In de afgelopen jaren hebben we keihard gewerkt om onze output overeind te houden. Dat is grotendeels maar niet helemaal gelukt: in plaats van in te boeten op kwaliteit hebben wij ervoor gekozen om in te krimpen in kwantiteit, in het aantal activiteiten. Het is echter de vraag of óók dit nog altijd hoge niveau haalbaar blijft. De werkelijkheid waarin wij opereren wordt, althans dat is onze ervaring, steeds weerbarstiger en harder.

The sky is not the limit – it's the destination was het motto van de Firebirds, die het fietsende publiek bij de opening van de Parkstadroute voorgingen. Zolang we samen blijven ademen, bouwen en kijken, ligt er iets moois – voorbij de horizon. Dat bewees de 34ste editie van ons festival in 2025 eens te meer. En die gedachte nemen wij mee naar 2026. Dank aan iedereen die als subsidiënt, sponsor, medewerker, vrijwilliger, deelnemer of toeschouwer hieraan heeft bijgedragen.

Heel graag tot volgend jaar.
Lieke Benders en Rocco Malherbe

Het festival in 2025

Van vrijdag 29 augustus tot en met zondag 7 september kleurde Cultura Nova tal van locaties in Parkstad Limburg met theater, circus, muziek, dans en beeldende kunst. Pleinen veranderden in podia, onverwachte plekken in magische speellocaties. Ruim 64.000 mensen – oud en jong – bezochten het festival om deel te nemen aan of zich te laten verrassen door een veelzijdig programma dat bestond uit 70 gezelschappen en makers. Zij maakten van de 34ste editie een meer dan geslaagd festival.

Onze uitgangspunten en doelstellingen

2025 was het eerste jaar van het Kunstenplan 2025/2028. Conform de meerjarenplannen die wij voor deze periode hebben gemaakt, organiseerden we het festival via drie artistieke lijnen.

- We vierden de verbeelding met spectaculair (openlucht)theater.
- We verlegden de route: in letterlijke zin naar onverwachte theaterlocaties, metaforisch door het blikveld van het publiek te verbreden, nieuwe perspectieven te openen en/of een bijzonder stukje (geschiedenis van de) regio bloot te leggen.
- We versterkten het contrast met avontuurlijke en grensverleggende (theater)ervaringen die de fantasie prikkelen, voor spanning zorgen, verwachtingspatronen doorbreken en voor nieuwe ervaringen zorgen die verrassen en beklijven.

Als een rode draad door deze programmalijnen liep de wens om het festival te verankeren in heel Parkstad Limburg. Dat is gelukt.

Simpelveld konden we in 2024 voor het eerst aan het festival toevoegen, de gemeenten Beekdaelen en Landgraaf volgden in 2025. Voor het eerst was Cultura Nova hierdoor in alle Parkstadgemeenten te beleven. En we keken nóg verder: want een bijzonder project over de geschiedenis van de vrijstaat Moeresnet nét over de Nederlands-Belgische grens bij Vaals, voerde een clubje sportieve festivalgangers naar dit bijzondere gebied.

Terwijl makers en publiek uitwaaijden over de regio, verankerden we de waarde van het Festivalplein voor Theater Heerlen als de bruisende thuisbasis van Cultura Nova; de plek waar jong en oud, cultuursnuivers en festivalfans, maar ook nieuwsgierige voorbijgangers laagdrempelig konden genieten van iedere dag weer nieuwe activiteiten. Van de Spiegeltent-concerten, waar behalve trouwe muzikfans ook steeds meer jongeren op af komen, dankzij optredens van populaire artiesten zoals Fresku, Elmer, Yaro Mila en Bnnyhunna.

foto: Compagnie Hors Surface met de trampoline workshop *Trampoville* op het festivalplein (Luc Lodder)

Van het Bonnefanten pop-up museum waar een (gratis) expo met werk van de Libanees-Nederlandse kunstenaar Mounira Al Sohl te zien was. Er waren gratis performances voor kinderen en (groot)ouders van Tristan Kruithof (NL), spelletjes met Theatre De La Toupine (FR) en workshops trampoline springen met de acrobaten van Hors Surface (FR). In een mini-theatertent was voor een mini-prijs (€ 3,-) de hilarische, filmische theatervoorstelling FLY van Daan Mathot te beleven. Het Belgische DE MAAN creëerde hun weeftent *Heimweefsel* op het plein; een installatie van (gebruikt) textiel waarin je rustig kon zitten en waarin kinderen konden spelen. We toonden de jeugdfilms op het theaterplein. The Butterfly House opende er het Mobiel Museum *De Hooivagen*. We organiseerden er het Stadmaakcafé. Theatermaker en fietskoerier Jordi Möllering las elke avond bij de fontein een brief over zijn ervaringen op de nieuwe Parkstad-fietsroute voor. Rosa Vrij nam het publiek één op één aan haar tafeltje in het festivalcafé mee in haar poëtische wereld bij *The chair, the wig and the sheep: The portable universe*. En dan was er nog de eyecatcher *BREATHE* van de Zwitserse kunstenaar Dan Archer. Deze ‘activist’ – een samenvoeging van activist en artist – creëerde een 15 meter hoge bol, die elke avond op ons plein pulseerde met een warm en ritmisch licht; als een uitnodiging aan het publiek om samen te komen en samen te vertragen. Van die gelegenheid is dankbaar gebruikgemaakt.

.....

De mini-performance FLY van Daan Mathot was een echte publiekslieveling: *“Mijn favoriete Cultura Nova moment? Ik kan eigenlijk niet kiezen. Maar goed: FLY omdat ik zo gelachen heb.”*

Ontwikkelingen binnen de drie programmalijnen

Cultura Nova viert de verbeelding

Cultura Nova staat in een lange traditie van internationaal beeldend theater voor volwassenen en jeugd. Waar de verbeelding regeert, vallen taalbarrières weg en slaat de verwondering toe. De beelden verbinden en verbroederen; ze worden onderdeel van het collectieve geheugen van de bevolking en maken de inwoners trots op hun omgeving. Tegelijkertijd verankeren ze de waardevolle positie die Cultura Nova in en voor deze regio vervult; bijna iedereen kent het festival. Die sterke verankering met de inwoners van de (eu)regio maakt Cultura Nova landelijk en internationaal uniek.

We openen de 2025-editie van het festival met de Nederlandse première van *ADN – Odyssée verticale* door het Franse beeldend theatergezelschap Compagnie Transe Express. De voorstelling speelde zich af op een 40 meter hoge sculptuur op het Festivalplein. De installatie verbeeldde een immense verticale uitvergroting van een molecule; de bron die alle levende wezens met elkaar gemeen hebben. Al zingend, dansend en klimmend toonden de aerialkunstenaars van Transe Express een reis vol tegenslagen en overwinningen vanaf de oorsprong van de mensheid.

Het publiek genoot van het spektakel, lezen we terug in de publieksreacties: *“De opening was formidable!”* En: *“Toen de acrobaat zich van de installatie ‘head first’ naar beneden liet vallen: het was een geweldige opening.”*

.....

In hun voorstelling *Living*, die in coproductie met Sevagram en Cultura Nova tot stand kwam en in drie zorgcentra in Heerlen te beleven was, transformeerden zij de centrale ontmoetingsruimte in een waar circusterrein. Serveerkarren, pilaren, hekwerken, potten en pannen... alles werd benut.

Een bezoeker zegt hierover: *“Dit gezelschap creëerde met gewone dingen op een voor theater ongewone plek iets bijzonders. Ik koester een speciaal moment: onderaan de trap ving ik samen met mijn (gehandicapte) maatje de bal op die van boven naar beneden werd gerold via de trapleuning.”*

.....

Eén van de hoogtepunten van het festival was volgens velen de opening van de Parkstadroute met een kilometerslange theaterparade onder aanvoering van Theater Titanick (DE). Het bonte gezelschap trok met honderden fietsers van de startpunten in Schinnen en Simpelveld naar het symbolische middelpunt van de Parkstadroute bij Kasteel Schaesberg.

Daar volgde een beeldende voorstelling waarin zes waaghalspiloten en hun FIREBIRDS deelnamen aan een vliegwedstrijd. Deze was volgens een bezoeker *“hilarisch, heel gezellig en superleuk gebracht.”* Een andere bezoeker bestempelde de opening van de Parkstadroute als favoriet: *“Vooral de originele vertoning op het festivalterrein van het oude kasteel van Landgraaf vond ik erg bijzonder.”*

.....

Tenslotte konden we eindelijk genieten van *Sono Io?* van het Belgische Circus Ronaldo. In 2024 moesten vader en zoon Ronaldo verstek laten gaan vanwege een blessure. In 2025 zagen zij hun poëtische ode aan het circuserfgoed op het Festivalplein. Het werd een van de hoogst gewaardeerde voorstellingen.

“Helaas kon ik niet alles zien! Tot tranen geroerd door An-ki. Gefascineerd door Celine Daemen. Ontroerd door Ronaldo. Gelachen met Fly. Genoten van Vrijstaat Moresnet, Victoria en Tochtgat. Ik ben met liefde vrijwilliger.”

.....

foto: finalescène FIREBIRDS van Theater Titanick bij Kasteel Schaesberg, Landgraaf (Luc Lodder)

foto: pop-up tentoonstelling van Stormkamer over hun onderzoek naar ongelijkheid en bestaansonzekerheid (Luc Lodder)

Cultura Nova verlegt de route

De tweede lijn aan de hand waarvan wij ons programma samenstellen voert bezoekers naar onverwachte theaterlocaties, zoals marktplainen, stationshallen, verlaten kantoorpanden, zorgcentra, een donker bos, plekken waar je normaal niet zo gauw komt. Daarnaast verlegt het festival de route ook metaforisch door het blikveld van het publiek te verbreden, nieuwe perspectieven te openen en/of een bijzonder stukje (geschiedenis van de) regio bloot te leggen.

Voorstellingen zoals *Obaké* van Collectief Maison Courbe (FR), *Vrijstaat Moresnet* van Broder (BE) en *Living* van Be Flat (BE) vallen onder de noemer 'beeldend'. Ieder op een andere manier veranderden ze ook het blikveld van het publiek. *Obaké* door bekende objecten op een verrassende manier te gebruiken voor hun speurtocht. *Living* door de Gasterie van een zorgcentrum en de spullen daarin in te zetten als circus. Broder bracht met wervelend muziektheater op een beeldende wijze een vergeten geschiedenis tot leven. De voorstelling focuste op een onbestemd gebied van een paar vierkante kilometers tussen Hasselt, Aken en Maastricht: bijna 100 jaar was dit Onverdeeld Gebied Moresnet een vrijstaat. Tot Duitse tanks in 1914 België binnenrolden. Broder benutte het absurde maar waargebeurde verhaal van de Vrijstaat Moresnet om te laten zien wat er met in de marge van door grote heren getrokken grenzen gebeurt en wat de impact daarvan is op de mens, op zoek naar plek en een identiteit. Bepaalt waar je woont wie je bent? Vormt de natie de mens, of is het andersom? Aanhakend aan deze voorstelling gingen we met het Dutch Mountain Film Festival ook letterlijk op expeditie; op zoek naar de grenzen van Neutraal Moresnet.

Het publiek maakte wandelingen door dorpen, fietste door de regio en ging op bezoek bij buurgemeenten om de grote spektakelstukken te zien. Locatietheater zet mensen in beweging. Zo bracht de Buitenspiegel honderden film liefhebbers naar de tuin van Natuurvriendenhuis Eikhoud; op deze mooie locatie aan de rand van het centrum Heerlen toonden we samen met Filmhuis De Spiegel de klassieker *The Graduate*. Stormkamer bracht in het Cultuurhuis het sluitstuk van hun onderzoek naar ongelijkheid en bestaans(on)zekerheid en ongelijkheid in Nederland: *De Balans van Bestaan*. Eerder maakte Stormkamer tijdens *Cultura Nova De Salon tussen Weelde en Gebrek* en *De ontmoeting tussen Alles of Niets* over dit onderwerp. Stormkamer sprak hiervoor o.a. met mensen in Heerlen-Noord. Alle input kwam samen in *De Balans van Bestaan*. Overigens zonder dat deze voorstelling een antwoord gaf, einde of finale was. Want de vraag de vraag blijft: hoe kunnen we samenleven als we weten dat niet alles eerlijk is?

Ook nieuwe, jonge makers openden met hun werk nieuwe inzichten en perspectieven. Anne en Lieke van der Vegt – samen Studio Vegt – onderzochten in hun voorstelling *Dit gebeurt nu* de anonimiteit van de stad, haar vervreemding en het verlangen naar verbinding. Het publiek zag het alledaagse stadsleven letterlijk voor hun ogen transformeren tot een absurde opera-performance.

*Ik zeg hallo en jij zegt niks terug.
Mijn scooter is stuk, nu vergaat de wereld.
Mijn kont is te klein. Een klap in m'n gezicht.
Hoe groot is jouw probleem, gedachte of zorg?
De wereld staat in de fik. Waar begin je?*

*Scrollen of protesteren,
shoppen of recyclen,
volgen of vermijden.
Aaaaa what would my neighbour do?*

Karlijn Hamer nam het publiek in haar voorstelling *NYX* mee op een melodische schemertocht door het Aambos. Tijdens de overgang van dag naar nacht verschoof zij met geluidskunst de focus van de dagelijkse realiteit naar de poëtische vertraging die dát moment nodig had. En danser/choreograaf Sharon Wesseling opende met haar gezelschap 20Hertz in *Resonance* een wereld waarin muziek in dans en kleur kon worden beleefd. Sharon Wesseling ontwikkelt zich sterk in het maken van dansvoorstellingen van en voor slechthorende en dove toeschouwers. *Resonance* verkende de grenzen van wat geluid en beweging betekenen en hoe deze op nieuwe manieren ervaren kunnen worden. De voorstelling nodigde zo uit om muziek te beleven door de oren van een ander en een kijkje te nemen in de wereld van geluid zoals die door doven en slechthorenden wordt ervaren.

Locatietheatergezelschap Spielplatz keerde terug naar Cultura Nova met *Victoria*; een lofzang aan de subcultuur van de gothic. Dit jonge gezelschap belichtte met deze voorstelling een stukje historie van Heerlen dat in de jaren 80 het epicentrum was van subculturen: jongeren die zich onttrokken aan de norm. Spielplatz bracht dit muzikaal spektakel met new wave, postpunk en de gothic in de schaduw van de Heliostaat in Maankwartier.

Performancemaker en beeldend kunstenaar Rosa Vrij verlegde de route in het klein, door het publiek één op één uit te nodigen in haar universum vol maatschappijkritisch surrealisme – gevat in een kijkdoos. Celine Daemen & Studio Nergens (NL) verlegden de route naar binnen, naar de eigen verbeelding.

foto: Collectief Spielplatz met de voorstelling *Victoria* in het Maankwartier (Luc Lodder)

Zij maakten passanten in de Stationshal in Maankwartier met hun installatie *Nothing to see here* deelgenoot van een caleidoscopische en ontwrichtende immersieve ervaring, die de vraag opriep van wat nu wel en niet echt was. Componist Bryan Raets nam het publiek tenslotte tijdens *Memento* mee op een zoektocht naar betekenis en reflectie op momenten die ons vormen en verbinden. Wij coproduceerden dit filmische concert in samenwerking met studenten van de opleidingen Kunst, Theater & Media van het VISTA College in Heerlen; de plek waar nieuw talent tot wasdom komt.

Cultura Nova versterkt het contrast

Cultura Nova versterkt het contrast met avontuurlijke en grensverleggende (theater)-ervaringen die de fantasie prikkelen, voor spanning zorgen, verwachtingspatronen doorbreken en voor nieuwe ervaringen zorgen die verrassen en beklijven.

Parkstad Limburg (de voormalige oostelijke mijnstreek) is van origine een regio vol fascinerende contrasten. De resten van het industriële verleden tekenen zich scherp af tegen het idyllisch glooiende landschap van de limburgse heuvels. Cultura Nova houdt van dit contrast en draagt er graag een steentje aan bij door voorstellingen te programmeren die de fantasie prikkelen en voor spanning zorgen, die verwachtingspatronen doorbreken en nieuwe ervaringen bieden die verrassen en beklijven. Tegelijkertijd is Cultura Nova een verbinder en bruggenbouwer: tussen (inter)nationale, regionale en lokale kunstenaars, makers en gezelschappen, tussen disciplines en genres, tussen makers, podia en publiek, tussen oude en nieuwe tradities, gevestigde namen en nieuw talent, tussen stad en regio en de steden onderling, en tussen de cultuursector en sociaal-maatschappelijke en economische domeinen.

De meest contrastrijke titel op ons programma van 2025 was ongetwijfeld *De Vrolijke Vernietiging*. Deze openlucht tentoonstelling – samengesteld door Maurice Hermans – vertelde op het voormalig terrein van de Oranje Nassau I-mijn het verhaal van een verdwenen landschap en een stad in transitie. De titel was ironisch bedoeld: de vernietiging van de mijninfrastructuur werd in de vorige eeuw gepresenteerd als een noodzakelijke stap naar vernieuwing maar resulteerde in identiteitsverlies en een stad zonder tastbare herinnering aan haar glorie dagen. Waar andere Europese mijnsteden hun industriële erfgoed koesterden, koos Nederland voor een tabula rasa; een radicale breuk met het verleden, vermomd als vooruitgang.

De *Vrolijke Vernietiging* opende op 1 september en was daarna tot het einde van het jaar gratis te bezoeken. Onderdeel van de tentoonstelling was een spiegel met de Bosnische stad Zenica waar eind 2024 de laatste mijn sloot. Met deze parallel plaatste Hermans het Heerlense verleden in een Europees perspectief. Dit perspectief werd nader belicht in het internationaal kennisevent *Kick-off The Anti-City Guide*, dat uitnodigde om mee te denken over de toekomst van Europese Industrie-Neustädte; steden die zijn ontstaan door de komst van de industrie. Ook toonden we de film *Sky Above Zenica* (BA), waarin burgers strijden tegen vervuiling van grote industrieën. Een film over doorzettingsvermogen en kracht.

Over contrasten en het zoeken van verbinding tussen uitersten ging het ook in het symposium *Kunst, Cultuur en Erfgoed als katalysator voor stedelijke ontwikkeling*. Tijdens dit symposium onderzochten we met publieke en private partners, waaronder de gemeente Heerlen, stadsregio Parkstad, IBA Parkstad en diverse woningcorporaties, hoe kunst, cultuur en erfgoed strategisch kunnen worden ingezet voor gebiedsontwikkeling en hoe ze bijdragen aan meervoudige waardecreatie: ruimtelijk, sociaal, cultureel én economisch.

foto: Circus Baobab met de voorstelling *Yongoyély* (Luc Lodder)

We verkenden hoe nieuwe allianties, investeringsmodellen en werkwijzen kunnen bijdragen aan steden met karakter en toekomst. We combineerden inspirerende praktijkvoorbeelden met inzichten van makers, investeerders, beleidsmakers en ondernemers. En we gingen het gesprek aan over de kernvraag: wat vraagt dit van overheden, ontwikkelaars en culturele partijen? Oftewel: hoe maken we het verschil?

Daarnaast vierden we ook geweldige contrasten. De pulserende 15 meter hoge bol *BREATHE* van Dan Acher plaatsten we op ons drukke festivalplein; als een uitnodiging om in alle hectiek samen tot rust te komen. Op de normaal zo rustige zondagochtend organiseerden we een feestelijk zingontbijt met de King Sisters (NL).

Circus Baobab (GN) bracht met *Yongoyély*, dat letterlijk vertaald ‘de uitdrijver’ betekent, met muziek, zang, dans en virtuoos circus een ode aan de vrouwen in hun land, waar besnijdenis ondanks het verbod nog steeds een gangbare praktijk is - hoe beladen en contrastrijk kan theater zijn!

Een ander treffend voorbeeld is *Swan Songs*. In dit beeldende muziektheater dat tijdens Cultura Nova in première ging, nam de jonge maker Ika Schwander (NL) het publiek mee op een zwerftocht door een vergeten pretpark. Slechts één figuur dwaalde er nog rond. Zij gidste het publiek als een ‘psychopompos’ (in het Oudgrieks een geleider van zielen) door een poëtische, rauwe en tedere performance over volharding, verlies en menselijke aanwezigheid in een wereld die haar glans verloor.

Het programma voor jeugd en families

De drie programmalijnen vormen ook ons uitgangspunt voor de samenstelling van ons programma voor jeugd en jongeren. Jeugdtheater op Cultura Nova prikkelt de verbeelding, bevordert creativiteit, zorgt voor verbinding en draagt bij aan een verdraagzamere en betere wereld.

Onder de voorstellingen die wij in 2025 toonden bevonden zich veel prijswinnaars van internationale festivals, die oud én jong aanzetten tot nadenken over wie we zijn, waar we vandaan komen en wat wij met verbeelding kunnen betekenen voor de wereld. In *La petita malumaluga* nam de Spaanse theatermaakster Marceline de kinderen mee op een magische reis terug in de tijd, door het leven van haar overgrootvader Marceline Orbés – de vader van de moderne clownstaal. *Bajau* van Ponten Pie toonde een visuele fantasie waarin een broer en een zus op zoek gaan naar waar we vandaan komen.

En Annelies Van Hullebosch & Wanda Eyckerman (BE) brachten met hun beeldende doe-voorstelling *VOUW* een ode aan de kracht van verbeelding; wat je met je handen niet allemaal kan maken!

Veel indruk maakte de volledig uitverkochte voorstelling *An-ki* van het Spaanse Cia. Ortiga. Wij hadden het voorrecht om de Nederlandse première te mogen presenteren van deze meeslepende ervaring over de oorsprong en het lot van de mensheid, die zich afspeelde in een kleine, intieme theatertent.

Deze publieksreacties spreken voor zich:

“An-ki. Wat geweldig ontroerend!”

“Ank-ki was betoverend mooi! Een sprookje, hoopvol, meeslepend, voor grote en kleine mensen. Wij zijn 2 keer gegaan.”

“Tot tranen geroerd door An-ki”

.....

foto: Cia. Ortiga met de voorstelling *An-ki* (Luc Lodder)

Op het Festivalplein konden kinderen en (groot) ouders zich laten verrassen door een nieuwe EXOOT van Tristan Kruithof; zijn *Animal Love* nodigde uit om na te denken over onze relatie tot de natuur en het dierenrijk. Hierover ging het ook in *De Hooiwagen* van The Butterfly House; in dit mobiele museum konden kinderen deelnemen aan interactieve landschapsateliers over het ontstaan van en de dieren in het Limburgse landschap. In de weekenden en op woensdagmiddag veroverden de *Monstres* (marionetten) en *Boule De Neige* van Theatre De La Toupine (FR) het plein. In de weeftent van DE MAAN (BE) konden grote en kleine bezoekers naar hartenlust mee-weven en -bouwen aan een fijne en veilige plek om te verblijven, te leven en te spelen.

- een bezoeker

foto: PARRA.DICE op de openingsavond in de Spiegel tent (Luc Lodder)

In samenwerking met Intro in Situ, het productiehuis in Limburg voor pioniers van klank en muziek, stelden we een hedendaags muziekprogramma samen dat het publiek in het verstilte Savelbergklooster kon beleven. Jonge talenten, onder wie het Tilburgse trio Drone Assembly, de Turks/Nederlandse Selim en de deels in Amsterdam, deels in Berlijn werkzame componist Koen Nutters, zorgden hier voor zintuiglijke en muzikale ervaringen. Een speciale plek in het programma voor hedendaagse muziek was er voor Heerlens stadscomponist Angela de Weijer. Zij opende op uitnodiging van Cultura Nova een KLANKlab in de Heerlense wijk GMS, waar zij verhalen ophaalde uit de wijk en deze vertaalde naar klanksomposities. Deze composities hebben later in het jaar een permanente plek herkreten in de wijk.

foto: Drone Assembly In het Savelbergklooster (Luc Lodder)

Muziek speelt tenslotte ook een belangrijke rol in beeldend theater. Tijdens ons festival presenteerden we een breed palet van theatervormen en projecten waarin muziek, beeld en taal/vertelling elkaar raakten en versterkten.

Zo beleefde het publiek de transitie van licht naar donker in de voorstelling *NYX* van Karlijn Hamer op elektronische muziek en de stemmen van vocaal ensemble KOBRA. Studio Vegt transformeerde in *Dit gebeurt nu* het alledaagse tot een ware opera. Transe Express bespeelde de 40 meter hoge installatie tijdens de festivalopening op een mix van opera, elektro, hiphop, live zang en percussie. King Sisters trakteerde op een theatraal en onalledaags *ZING ONTBIJT*. En Border bracht het verhaal van Vrijstaat Moresnet op de tonen van een brassband.

“Het muziekprogramma van Cultura Nova bood een bont en eigenzinnig menu, met hoogtepunten als Tukan – “tijgerbalsem voor de kuiten” – en Fresku, die zorgde voor emoties van schaterlach tot brok in de keel.”

– 3 voor12

.....

Installaties en expo's

Het Bonnefanten Museum uit Maastricht opent al enkele jaren op rij een pop-up paviljoen op het Festivalplein, waarin het publiek een gratis voorproefje krijgt van een expositie die in het museum te zien is. In 2025 kon het publiek zich hier onderdompelen in de betoverende wereld van de Libanees-Nederlandse kunstenaar Mounira Al Solh (1978, Beiroet). Al Solh groeide op in Libanon tijdens de oorlog die daar in 1975 begon. In haar werk gaat het over veerkracht, hoop en doorzettingsvermogen.

In een pop-up minibioscoop in de foyer van Theater Heerlen was daarnaast de korte film *Following Observation II* van de Limburgse beeldend kunstenaar Hans Lemmen (1958, Venlo) te zien. Lemmen is de maker van *De Zegelboom*, die jarenlang jaar op de Promenade II in Heerlen stond totdat het werk in 2023 gestolen werd.

De installatie in het theater toonde een reeks ‘voorbijtrekkende’ tekeningen op een geluids-landschap van Armeno Alberts. Galerie van Dam toonde een expo met grote en kleine tekeningen van Lemmen.

Talentontwikkeling / Jonge makers

Cultura Nova neemt haar rol als aanjager en platform voor professionele podiumkunstontwikkeling in en vanuit het zuiden van Nederland zeer serieus. Samen met Via Zuid, Intro in Situ en onderwijsinstellingen in het mbo en hbo met kunstgerichte opleidingen creëren we kansen en speelruimte voor jong (maak)talent.

In 2025 presenteerden we in ons programma 15 jonge makers, die wij als coproductent in hun ontwikkeling ondersteunen. In samenwerking met Intro in Situ coproduceerden we de voorstellingen van Drone Assembly, het GSM Klanklab, Selim en Koen Nutters. In samenwerking met Via Zuid, het platform in Limburg voor nieuwe verhalen verteld door nieuwe talenten, coproduceerden we de voorstellingen van o.a. Ika Schwander, Rosa Vrij, King Sisters.

“Veel fijne feedback, mooie momenten met het publiek, en mijn eerste recensie in de Theaterkrant! :)”
Dat deelde Rosa Vrij met ons in haar terugkoppeling. En die recensie was goed: *“Met haar werk stelt Rosa Vrij vragen, ze houdt een spiegel voor en dat doet ze op een allervriendelijkste manier, met geduld en een glimlach. (...) Met deze korte performance daagt ze haar publiek uit om goed te kijken en om beelden en informatie in zich op te nemen. De hersenen maken overuren en de verwarring neemt gaandeweg toe. De performance is kort, maar het universum dat Rosa Vrij in de hoofden van haar publiek prent, blijft daar nog lange tijd rondtollen, zoekend naar antwoorden en duiding.”*

.....

foto: Rosa Vrij met *The chair, the wig and the sheep: The portable universe* op het Festivalplein (Luc Lodder)

Bij talenten waar doorgroei te zien is, zetten we in op een duurzame (meerjarige) aanpak om hen te blijven ondersteunen. Zo bouwt niet alleen een maker duurzaam publiek op, maar helpt de betreffende maker ons ook als festival om langdurig publiek aan ons te binden. Terugkerende namen op het affiche van 2025 waren Lieke van de Vegt die haar zus Anne (samen Studio Vegt) meenam, Stormkamer, Sharon Wesseling/20Hertz, Spielplatz, stadscomponist Angela de Weijer, Celine Daemen & Studio Nergens en The Butterfly House.

Angela de Weijer: *"Het was alweer een tijd geleden dat ik als stadscomponist van Heerlen een publieke performance of andere actie had gedaan. Het was dan ook top dat de Savelsbergkapel helemaal gevuld was - ook met toehoorders die we anders normaal misschien wat minder zouden bereiken met de muziek van Drone Assembly, dus vooral ook een wat ouder publiek. (...)*

Cultura Nova geeft zin om weer meer te spelen en de interactie aan te gaan met het publiek, dus dat neem ik mee het clubseizoen in."

.....

Daarnaast organiseren we tijdens ons festival elk jaar activiteiten om het talentennetwerk te onderhouden, kansen en verdieping op te zoeken en de speelkansen van deze talenten buiten (Zuid-)Limburg te vergroten. In dit kader organiseerden wij op zondag 7 september samen met Via Zuid een makersdag voor een groep jonge makers, verbonden aan Via Zuid. Zij bezochten het zondagochtendprogramma met Celine Daemen en het Zingontbijt van de King Sisters. Aansluitend volgde in PLT een sessie over het opzetten en ervaringen als starter in de praktijk. Dit programma werd afgesloten met een bezoek aan het project van Rosa Vrij.

foto: Stadmaakweek 2025: Lang Leve de Stad en Regio in de Spiegeltent (Luc Lodder)

Voor het tweede zondagochtendprogramma tijdens ons festival vervolgden we de samenwerking met PANDA, het literaire gezelschap rond theatermaker Nina Willems en schrijver Merlijn Huntjens. Samen ontwikkelden we een minisymposium over erfgoed met gasten onder wie fotograaf Henk de Jager (maker van Onze verweesde mijnstreek), Wim de Jong (onderzoeker binnen het OU-project Kinderen van de kolonie) en Krista Jantowski (initiatiefnemer van The Reading Room (Greylight Projects)).

Samen met Zuyd Hogeschool, Studio Europa, Stadsregio Parkstad Limburg, Stimuleringsfonds en het Jaar van het Heerlens Erfgoed organiseerden we het internationaal kennisevent Kick-off The Anti- City Guide.

En samen met de Gemeente Heerlen, Stadsregio Parkstad Limburg, IBA Parkstad en de woningcorporaties Wonen Limburg, Weller, Wonen Zuid, Vincio Wonen, Heemwonen en Woonpunt organiseerden we een nieuwe editie van De Stadmaakweek; dit jaarlijkse evenement is uitgegroeid tot een vruchtbare plek om nieuwe verbindingen te leggen, kennis te delen en elkaars creativiteit aan te wakkeren. In 2025 gebeurde dit tijdens het symposium Kunst, cultuur en erfgoed als katalysator voor stedelijke ontwikkeling en het Stadmaakcafé onder leiding van Job Zomerplaag. De boeiende gesprekken onderstreepten dat de Stadmaakweek tijdens Cultura Nova een pleisterplek is geworden voor iedereen die zijn, haar of diens omgeving mooier, duurzamer en meer verbonden wil maken.

Marketing & Communicatie

Cultura Nova groeit in betekenis. In hoe het festival zichtbaar wordt, en in hoe het mensen weet te raken. In 2025 zette Cultura Nova nadrukkelijk in op zichtbaarheid, vernieuwing en publieksverbreding. Het festival beweegt zich steeds meer vanzelfsprekend tussen plein en scherm, tussen ontmoeting en verhaal. De communicatiestrategie was daarbij helder: niet zenden, maar verleiden. Niet alleen vertellen wat er te zien is, maar voelbaar maken waarom het ertoe doet.

Bereik en (regionale) betrokkenheid

De website en social media vormden samen het digitale landschap van Cultura Nova. Een plek waar bezoekers hun weg vonden naar het programma, maar ook iets konden proeven van de sfeer.

Een volwaardig extra podium

Afgelopen jaar maakten we een stap naar het creëren van meer bereik naar betekenisvolle interactie op onze platformen. We maakten meer content die niet alleen vertelt, maar ook uitnodigt om te reageren op verhalen van makers. Bezoekers deelden meer dan ooit momenten die hen raakten en haakten aan bij wat ze zagen. De afstand tussen festival en publiek werd kleiner, persoonlijker. Onze contentstrategie speelde daarin een belangrijke rol. Korte video's, beeldverhalen en inkijkjes achter de schermen brachten het festival dichtbij. Voor de vaste bezoeker én voor wie Cultura Nova voor het eerst ontdekte. Daarmee zette we een belangrijke stap.

Bezoekers spenderen een groot deel van de dag achter het scherm. Daarmee is het voor veel bezoekers niet meer alleen een plek waar over cultuur kennis wordt vergaard, maar cultuur ook beleefd wordt.

Voor een jonger publiek zijn platforms als Instagram en TikTok allang meer dan alleen entertainment. Ze vormen een venster op de wereld, een plek waar inspiratie en informatie samenkomen. Cultura Nova sloot daarbij aan met een aanpak die ruimte liet voor verschillende behoeften: Verhalen die informeren over het programma, beelden die nieuwsgierig maken en momenten die blijven hangen en uitnodigen om te delen. Die gelaagdheid zorgde voor een groeiend en divers publiek. Niet alleen in aantallen, maar in betrokkenheid en herkenning.

Nieuwe website en slimmere verbindingen

Afgelopen jaar zette Cultura Nova een belangrijke stap in de digitale infrastructuur. Samen met partner X-Com werd een nieuwe website ontwikkeld. Een platform dat niet alleen informeert, maar ook uitnodigt en meebeweegt met de gebruiker. We hebben onze website vernieuwd en maakten de stap van WordPress naar Craft CMS. Zo sluit onze online omgeving beter aan op hoe ons festival. We presenteren makers, voorstellingen en verhaallijnen niet meer in vaste formats, maar geven elke productie de ruimte die het nodig heeft. Dat maakt het programma online net zo levendig en eigen als op de bijzondere locaties waar het festival fysiek plaatsvindt. Ook achter de schermen maakten we daarmee een stap.

foto: openingsvoorstelling ADN - *Odyssée verticale* Cie Transe Expresse (Luc Lodder)

We beheren content sneller en slimmer, waardoor we makkelijker kunnen inspelen op veranderingen in het programma. Van last-minute toevoegingen tot nieuwe samenwerkingen: de website beweegt met ons mee.

Via de samenwerking met PLT werd daarnaast een koppeling gemaakt met CDP platform Spotler Activate. Hierdoor ontstaat er meer inzicht in wie de bezoekers zijn en wat hen beweegt: welke voorstellingen worden bekeken, wanneer mensen afhaken of juist doorklikken, hoe interesses zich ontwikkelen. Deze kennis maakt het mogelijk om gericht en persoonlijker te communiceren. Dat is voor het festival geen doel op zich. Maar wel een middel om gelaagde programmering van festival beter aan te laten sluiten bij het diverse publiek in onze regio.

Onze mediapartners: verhalen die verder reiken

Ook in 2025 was L1 zichtbaar een belangrijke partner van het festival. Tijdens het festival volgde de omroep het festival op de voet. Met naast de live-TV-uitzending van de openingsvoorstelling, dagelijkse reportages, interviews en sfeerimpressies. Zo werd het festival voor iedereen dichtbij, ook voor de mensen die er niet fysiek bij konden zijn. Tienduizenden mensen volgden het festival via televisie, radio en online kanalen van L1.

Opvallend was de beweging die L1 zelf maakt. De omroep verschuift steeds nadrukkelijker richting online, waar verhalen anders verteld worden en een ander publiek bereikt wordt. De opening van het festival werd ook integraal en live uitgezonden via de online kanalen.

L1 stemde content meer af op verschillende platforms, van Instagram tot TikTok en YouTube en er werd gezocht naar een evenwicht tussen actualiteit en verhalen die verdieping bieden.

In die ontwikkeling fungeerde Cultura Nova als een natuurlijke proeftuin. Een plek waar ruimte is voor experiment, voor nieuwe vormen en voor het verkennen van hoe cultuur digitaal kan leven. Die rol past bij het festival, dat altijd op zoek is naar vernieuwing. Niet alleen in het programma, maar ook in hoe het gedeeld wordt!

Regionale en Landelijke media

Cultura Nova kreeg opnieuw brede aandacht in de media, op regionaal, landelijk en internationaal niveau. De Limburger volgde het festival intensief, met artikelen die zowel verslag deden als verdieping boden. Er was aandacht voor de opening van het festival en de sfeer in de stad, de verkenning van diverse inhoudelijke thema's en programmalijnen, de opening van parkstadroute én de uitbreiding van het programma naar alle Parkstadgemeenten. Die laatste stap markeert een belangrijke ontwikkeling. Cultura Nova wortelt zich steeds sterker in de regio. Ook landelijke media wisten het festival te vinden. De Volkskrant beschreef Cultura Nova als "een plek waar nieuwe perspectieven zichtbaar worden en waar de verbeelding ruimte krijgt om vooruit te wijzen."

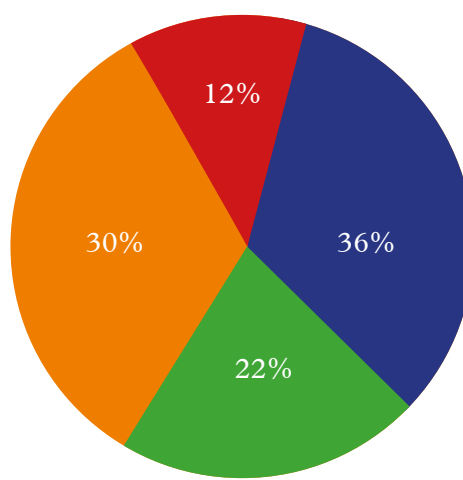
Internationaal

De aandacht reikte verder dan de landsgrenzen. Over de grens, met name in Aken, verschenen uitgebreide artikelen over het festival. Cultura Nova ontwikkelt zich daarmee steeds meer als een festival dat over grenzen heen verbindt. De opgave voor de komende jaren ligt in het verder verdiepen van die relaties. Zowel binnen als buiten de regio. En in het blijven zoeken naar nieuwe vormen, nieuwe stemmen en nieuwe manieren om publiek en makers met elkaar te verbinden.

Social media kanalen CN 2025

Actieve gebruikers website	56.000
Views website	298.000
Facebook bezoeken	21.000
Facebook bereik	1.600.000
Instagram bezoeken	5.400
Instagram bereik	82.000

*Herkomst kaartkopers CN 2025**

- Heerlen
- Overig Limburg
- Overig Parkstad
- Overig Nederland en buitenland

* Het betreffen hier de herkomstgegevens van de kaartkopers dus niet de bezoekers van activiteiten zonder tickets.

* Gemiddelde waardering van de voorstellingen gemeten onder de kaartkopers: 8.6

Samenwerking en partners

Cultura Nova is stevig verankerd en bewijst jaarlijks de kracht van samenwerking. Het festival werkt intensief samen met culturele instellingen, overheden, bedrijven en fondsen en heeft een uitgebreid partnernetwerk in de regio en in de rest van Nederland.

In Zuid-Limburg werken we nauw samen met Via Zuid en Intro in Situ voor talentontwikkeling binnen de podiumkunsten in en vanuit Zuid-Limburg. Waar mogelijk nodigen wij talenten uit om in coproductie nieuw werk voor het festival te creëren, dat na het festival ook op andere podia te zien is. Een mooi voorbeeld hiervan op ons festival in 2025 was van het jonge makerscollectief Spielplatz. Hun voorstelling Victoria was geïnspireerd op de subculturen die in de afgelopen decennia in Heerlen tot bloei kwamen, met een hoofdrol voor de Gothic.

In Parkstad Limburg werken we structureel samen met partners zoals SCHUNCK, Poppodium Nieuwe Nor, Filmhuis de Spiegel, Cultuurhuis Heerlen, Boekhandel Van der Velden Van Dam, het collegafestival schrit_tmacher just dance, (h)ear, Historisch Goud, Het Nederlands Mijnmuseum, Cinesud, Stichting Street Art en PLT (met podia in Heerlen, Kerkrade en Sittard-Geleen). Waar mogelijk bieden we (aankomende) makers en gezelschappen een podium. Met PLT haalden we daarnaast Paradisum van Recirquel naar Heerlen, met PLT en Poppodium Nieuwe Nor presenteerden we de Belgische tophit The Haunted Youth.

In een breder verband in Zuid-Limburg werken we samen met Toneelgroep Maastricht, Het Laagland, Philzuid, Huis voor de Kunsten Limburg, de kunstvakopleidingen van het VISTA College (mbo) en ZUYD Hogeschool (hbo), alsook de Jan van Eyck Academie. Met het Bonnefantenmuseum presenteren we elke editie een boeiende tentoonstelling in het pop-up museum op het festivalplein, Landelijk werken we samen met Verenigde Nederlandse Podiumkunstenfestivals, Nederlandse festivals zoals de Boulevard, Noorderzon, Oerol en Zeeland Nazomerfestival. Samen met de Verenigde Nederlandse Podiumkunstenfestivals hebben wij in 2025 aansluiting gevonden bij de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK).

Over de grens onderhouden we goede contacten met Across the Borders Aachen, Ludwig Forum Aachen, C-Mine Cultuur Centrum Genk, Cultureel Centrum Hasselt, Platform European Theatre Academies (PLETA).

foto: Be Flat met de voorstelling *Living* in zorgcentrum Sevagram Oranjehof (Luc Lodder)

Veel voorstellingen die te zien zijn op Cultura Nova spelen zich af op locaties, of ze boren een sociaal-maatschappelijk thema aan. Samenwerking met maatschappelijke partners is hiervoor onontbeerlijk. Zo presenteerden we in 2025 in samenwerking met zorgorganisatie Sevagram de voorstelling Living van Be Flat in verzorgingshuizen, waar bewoners én bezoekers acrobatiek op een heel persoonlijke manier konden beleven. Verder onderhouden we zeer goede banden met o.a. Open Universiteit, ZUYD Hogeschool, VISTA College, Maastricht University, Basisonderwijskoepels Movare en Innovo, stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg, LVO (Limburgs Voortgezet Onderwijs), Mondriaan, Stichting Bijzondere Culturele Activiteiten, Jongerencentrum en culturele ontmoetingsplek Outpoet, het Stadslab Heerlen, sociaaleconomisch kenniscentrum Neimed, Gemeente Heerlen, Stadsregio Parkstad Limburg, Provincie Limburg, Heerlen Mijn Stad, Gemeente Aken, Stichting FSI én met regionale mediapartners zoals L1 Televisie en de Mediagroep Limburg. In het kader van stad-maakweekprojecten ook Stadsregio Parkstad, IBA Parkstad, en voor het eerst dit jaar groeide het aantal woningbouwverenigingen die zich aansloten bij Stadmaakweekprojecten: Naast Weller en Wonen Limburg, sloten voor het eerst ook Wonen Zuid, Heemwonen, Woonpunt en Vincio Wonen aan.

Tenslotte vormt een groot netwerk van vrijwilligers het kloppend hart van het festival. Hun inzet en gastvrijheid maken Cultura Nova mogelijk en voelbaar in alle Parkstadgemeenten, van het bruisende festivalplein tot intieme locaties.

“Cultura Nova is een festival dat de hele regio in beweging brengt. Dankzij partners, vrijwilligers, bedrijven en fondsen, waaronder ook de Club van 100 en de Vrienden van Cultura Nova, konden we in 2025 een programma realiseren dat inspireert en verbindt. De sfeer was tijdens het festival, zowel aan de kant van het publiek als in de organisatie bijzonder prettig. We hebben tienduizenden mensen samengebracht in goede sfeer en zonder noemenswaardige incidenten, dat is ieder jaar toch ook wel weer bijzonder en proberen we erg zuinig op te zijn. Net als op al onze enthousiaste vrijwilligers. De samenwerking met onze inhoudelijke partners was wederom fijn en de samenwerking met verschillende overheidsdiensten zoals OOV, politie en brandweer professioneel en coöperatief.”

– Rocco Malherbe

foto: Stormkamer met *Het Sluitstuk: De Balans van Bestaan* (Luc Lodder)

Stichting Cultura Nova

Van 1991 tot en met 2007 werd het Festival Cultura Nova georganiseerd onder verantwoordelijkheid van Parkstad Limburg Theaters N.V. (PLT). In 2008 is Cultura Nova verzelfstandigd. Vanuit de wens verdere doorgroei van het festival mogelijk te maken en mede op aandringen van de gemeente Heerlen en de provincie Limburg is besloten het festival vanuit een zelfstandige stichting de toekomst tegemoet te laten treden.

Op 28 januari 2008 is opgericht de Stichting Cultura Nova. Stichting Cultura Nova heeft als doelstellingen:

- a. het jaarlijks organiseren van het multi-disciplinaire kunst en cultuurfestival Cultura Nova zomerfestival Heerlen en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk of dienstig kan zijn, alles in de meest ruime zin;
- b. het bijdragen aan de versterking van de culturele regio.

In de lijn van de ‘Governance Code Cultuur’ is er gekozen voor het model van directeur/bestuurder en een Raad van Toezicht. Het bestuur van de stichting wordt gevormd door één bestuurder/directeur, Rocco Malherbe.

De Raad van Toezicht bestond in 2025 uit vijf leden:

- Mevrouw Gabriëlle Haanen, voorzitter
- De heer Ruud Derks, lid
- Mevrouw Ans Christophe, lid
- De heer Theo van Kessel, lid
- Mevrouw Margo de Kock, lid

Het lidmaatschap van de Raad van Toezicht is onbezoldigd. De bestuurder/directeur, Rocco Malherbe, is niet in dienst bij de stichting. De kosten inzake bezoldiging van de bestuurder/directeur worden vanuit een vennootschap doorbelast aan Stichting Cultura Nova. Deze doorbelasting bedraagt over 2025 € 54,581 en is gebaseerd op de richtlijn bezoldiging directeurs van de Werkgeversvereniging Nederlandse Podia, Schaal 9b. De vergoeding blijven ruim binnen de normen van de WNT.

Organisatie

Directie	• Lieke Benders artistiek leider • Rocco Malherbe directeur/bestuurder	Er is met veel enthousiasme hard gewerkt door zowel betaalde medewerkers als vrijwilligers. Voor de beloning voor betaalde medewerkers vormt de CAO Nederlandse Podia het uitgangspunt. Cultura Nova past Fair Pay toe.
Kernteam	• Barry Faessen officemanagement • Bart van Hooren productie • Iris van Hooren vrijwilligers en hospitality • Janneke Schmeitz marketing & publiciteit • Lotte Strijbos assistent artistieke leiding • Yoram Reintjes PR en relaties	De programmering van de 34ste editie was in handen van: • Iris van Hooren Jeugdtheater • Dannij Bol (Parkstad Limburg Theaters) (Pop)muziek en Circustheater • Betti Plug (Parkstad Limburg Theaters) (Pop)muziek • Martijn Belleflame (Nieuwe Nor) Popmuziek • Julia Herbergs (Filmhuis de Spiegel) Film • Maurice Hermans (Intro) Hedendaagse muziek • Joost Segers (Via Zuid) Performance / jong talent • Lieke Benders Beeldend theater, circustheater, plein e.a • Lieke Benders / Rocco Malherbe Eindredactie
Het festival is weliswaar verzelfstandigd in een stichting, dit neemt niet weg dat een stevige samenwerking is blijven bestaan met Parkstad Limburg Theaters (PLT). Naast een programma-bijdrage is er organisatorische samenwerking wat betreft de financiële administratie, kassa, marketing, horeca, technisch personeel en gebruik van de gebouwen en technische materialen. Naast het eerder genoemde personeel wordt er gewerkt met een grote groep van ruim 100 enthousiaste vrijwilligers.		

Vooruitblik en risicoprofiel

Cultura Nova 2026 staat in de steigers. De lijnen uit het meerjarenplan 2025-2028 blijven naar de toekomstige edities van ons festival toe onze leidraad, omdat deze route het mogelijk maakt om zoveel mogelijk mensen van alle leeftijden en vanuit alle achtergronden in onze regio te bereiken, raken en verrijken met kunst en cultuur. Maar, zoals we eerder in dit verslag al hebben aangegeven nemen onze zorgen toe. De economische vooruitzichten blijven onzeker en de verwachting is dat de huidige situatie van hoge inflatie en arbeidsmarktkrapte zal aanhouden. Wat dit precies betekent voor publieksinkomsten, zoals kaartverkoop, en voor aanvullende inkomsten zoals sponsoring en fondsenwerving, is moeilijk te voorspellen. Wel constateren we ook de druk op particuliere fondsen en sponsors toeneemt; zij kaderen hun doelen steeds sterker af en dit resulteert in een neerwaartse trend in extra inkomsten.

Als deze ontwikkeling zich doorzet en de inkomsten gelijk blijven, sluiten we niet uit dat we het aantal activiteiten binnen het festival enigszins zullen moeten afschalen om de artistieke ambities en onze ambities op het gebied van talentontwikkeling hoog te houden en daarbij financieel gezond te blijven.

Ondanks de vele externe uitdagingen is de continuïteit van onze stichting echter niet in gevaar. Dankzij positieve beoordelingen van onze aanvraag voor het cultuurplan 2025-2028 door het Fonds Podiumkunsten en de Provincie Limburg, én de toezegging van de gemeente Heerlen om haar financiële bijdrage te handhaven beschikken we over een stabiele basis. Onze gezonde financiële reserve draagt hier eveneens aan bij. Vooruitkijkend richten we ons dan ook met vertrouwen op een mooie 35e editie van ons festival, van vrijdag 28 augustus tot en met zondag 6 september 2026.

foto: installatie *Nothing to see here* van Studio Nergens/Celine Daemen in de stationshal van Heerlen Centrum (Luc Lodder)

Cultura Nova en de Codes

Governance Code Cultuur

Cultura Nova hanteert sinds de verzelfstandiging het Raad van Toezicht (RvT)–Directiemodel, conform de principes van de Governance Code Cultuur. Binnen deze structuur zijn toezicht, bestuur en uitvoering expliciet van elkaar gescheiden, wat bijdraagt aan een transparante en zorgvuldige governance.

Bij de invulling van de Raad van Toezicht is gekozen voor een diverse samenstelling, waarin verschillende vormen van expertise samenkomen. De leden brengen onder meer bestuurlijke ervaring, financiële en academische kennis, een relevant netwerk, inzicht in marketing en cultuur, werkgeverservaring en affiniteit met onderwijs mee. Wanneer een termijn afloopt, worden posities openbaar opengesteld. In het selectieproces wordt, bij gelijke geschiktheid, expliciet prioriteit gegeven aan kandidaten met ervaring op het gebied van diversiteit en inclusie.

De samenstelling van de raad is ook in 2025 verder ontwikkeld. In aansluiting op de vernieuwingen in 2024 – waaronder het aftreden van de voorzitter na afronding van de tweede termijn en de toetreding van twee nieuwe leden – is in 2025 een nieuw lid geworven ter vervanging van een aftredend lid met de portefeuille financiën. Deze wisseling is benut om zowel continuïteit te waarborgen als de aanwezige kennis en balans binnen de raad verder te versterken.

De Governance Code Cultuur vormt het uitgangspunt voor de inrichting van de besluitvorming.

De directie is verantwoordelijk voor de voorbereiding en ontwikkeling van beleid, in afstemming met de Raad van Toezicht. De RvT stelt het beleid vast en houdt toezicht op de uitvoering, die bij de directie ligt. Beide organen handelen vanuit hun eigen rol, met een scherp bewustzijn van verantwoordelijkheden en belangen. De Raad van Toezicht benoemt de directie en weegt daarbij zowel de missie van de stichting als de belangen van stakeholders mee. Ook ziet de raad toe op het tijdig signaleren en beheersen van risico's.

Jaarlijks legt de directie een jaarplan en begroting voor ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht. Daarnaast worden de jaarrekening en de inhoudelijke verantwoording door de raad beoordeeld en vastgesteld. De externe accountant wordt benoemd door de RvT, die ook het honorarium bepaalt op basis van een voorstel van de directie. Om goed toezicht te kunnen houden, ontvangt de raad tijdig alle relevante informatie. Belangrijke strategische keuzes en beleidsdocumenten worden structureel ter goedkeuring voorgelegd. Er is daarbij groeiende aandacht voor het voorkomen van belangenverstrengeling en het zorgvuldig toetsen van besluitvorming op dit vlak.

De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun functie onbezoldigd. De raad evalueert jaarlijks het eigen functioneren, waarbij wordt gereflecteerd op de uitgangspunten van de Governance Code Cultuur en op de verschillende rollen die de raad vervult. De jaarverslagen van Cultura Nova zijn in het kader van transparantie openbaar beschikbaar via de website.

Cultura Nova handelt vanuit de kernwaarden van de Governance Code Cultuur, waarbij integriteit, transparantie en maatschappelijke verantwoordelijkheid centraal staan. De organisatie hecht grote waarde aan een open en veilige werkomgeving, waarin aanspreekbaarheid en zorgvuldige besluitvorming vanzelfsprekend zijn. Belangenverstrengeling wordt actief voorkomen door transparante werkwijzen en heldere afspraken; (potentiële) conflicten worden gemeld en besproken binnen de Raad van Toezicht.

Daarnaast onderhoudt Cultura Nova een actieve dialoog met stakeholders, waaronder publiek, makers, partners en subsidiënten, en worden hun belangen zorgvuldig meegewogen in de besluitvorming. In de rol als werkgever ziet de Raad van Toezicht toe op het functioneren en de ontwikkeling van de directie, onder meer via periodieke evaluatie- en voortgangsgesprekken.

Governance Code Cultuur

Startpositie: Hoe is de situatie/ toepassing/ realisatie bij aanvang van het verslagjaar?

Cultura Nova werkt volgens het RvT-directiemodel van de Governance Code Cultuur, met een heldere scheiding tussen toezicht, bestuur en uitvoering. De Raad van Toezicht is divers samengesteld en wordt via openbare procedures vernieuwd, met aandacht voor expertise en inclusie. De directie ontwikkelt en voert het beleid uit, terwijl de RvT dit vaststelt en toezicht houdt op financiën, risico's en besluitvorming. Transparantie, verantwoording en jaarlijkse zelfevaluatie vormen daarbij belangrijke uitgangspunten.

Wat was de doelstelling voor het verslagjaar?

Het streven was erop gericht stappen te zetten in het verder professionaliseren van de organisatie. Met name de werkgeversrol van de Stichting verder uit te werken en te concretiseren. Daarnaast extra aandacht voor sociale veiligheid.

Wat waren de activiteiten/ ontwikkelingen in het verslagjaar?

Het werkgeverschap heeft verder vorm gekregen. De artistiek leider is in vaste dienst en twee overige kernleden zijn ook per 1/1/26 in dienst gekomen. Er is via een openbare werving een nieuw RvT lid geworven als gevolg van het verstrijken van de zittings-termijn van een lid. Er is aandacht gegeven aan de sociale veiligheid en een heldere vertrouwensroute, zowel intern als extern, opgezet.

Wat is de stand van zaken aan het einde van het verslagjaar en is dat in lijn met de bij de aanvraag geformuleerde ambities?

We liggen op koers van de door ons geformuleerde ambities. De in 2025 gelopen procedures voor het aantrekken van een nieuwe accountant en nieuwe RVT-lid met financieel profiel is eind 2025 succesvol afgerond.

Wat is de doelstelling voor het komende jaar?

Verder uitbouwen van de werkgeversrol en verder werken aan een open en veilige werkomgeving waarin aanspreekbaarheid en zorgvuldige besluitvorming vanzelfsprekend zijn. We blijven werken aan de continuïteit van het festival en de organisatie. In 2026 zullen we uitvoering geven aan een enquête over sociale veiligheid.

Code Culturele Diversiteit en Inclusie

Inclusie, toegankelijkheid en verbinding zijn kernwaarden van Cultura Nova. Onze programmering is sinds de oprichting in 1991 nauw verbonden met de sociaal-demografische context van de regio Heerlen. De stad kent een bevolking met relatief veel lage inkomens, beperkte arbeidsparticipatie, laag opleidingsniveau, laaggeletterdheid en gezondheidsproblemen. Deze situatie vindt haar oorsprong in de sluiting van de mijnen, die decennialang een grote sociaaleconomische impact had op Heerlen en de omliggende Parkstad-regio. Vanuit deze realiteit kiest Cultura Nova er bewust voor om in de volle breedte én in de diepte te programmeren. Veel van de voorstellingen zijn laagdrempelig en toegankelijk, óók voor mensen met weinig culturele bagage. Met name de grootschalige openingsvoorstellingen worden gratis aangeboden. Deze aanpak blijkt al jarenlang succesvol: ook mensen uit minderbedeelde wijken weten het festival te vinden en voelen zich welkom. Zo blijkt ook uit nader onderzoek blijkt dat Cultura Nova een brede bekendheid geniet onder de inwoners van Heerlen: 81% kent het festival, en 41% bezoekt het. Een belangrijk uitgangspunt is dat het programma zowel mensen met als zonder culturele ervaring aanspreekt, ongeacht hun maatschappelijke positie. We zien dat bezoekers vaak nieuwsgierig worden na het bijwonen van de grote en gratis toegankelijke publieksvoorstelling(en) en daarna interesse tonen in het bredere aanbod van het festival.

NPO Klassiek geeft elke vrijdag een theatertip. Op 29 augustus tipte Annette Embrechts, dans- en theaterrecensent van de Volkskrant, Cultura Nova: *“In heel Zuid-Limburg start vandaag Cultura Nova. Het festival viert 34ste editie. En wat mensen zich niet realiseren, het is het grootste theater-/podiumkunstfestival van Europa.*

Het leuke is dat ze heel groot openluchtspektakel afwisselen voorstellingen als Paradisum van Recirquel – dit is een soort acrobatische poëzie – met wat zijzelf noemen ‘makers in de wijk’. Kleinschalige voorstellingen die vaak ook gratis zijn voor mensen die niet zo kapitaalkrachtig zijn. Dat vind ik een goed initiatief.”

De beeldende kracht van het programma sluit kortom goed aan bij de lokale context. Heerlen is een typische ‘Neustadt’, die in de bloeiperiode van de mijnbouw een toevluchtsoord was voor arbeidsmigranten uit onder meer België, Polen, voormalig Joegoslavië, Italië, Spanje, Marokko en Turkije. Mede dankzij deze culturele diversiteit en het katholieke erfgoed is er in de regio een sterke gevoeligheid voor visuele en beeldende taal, iets waar Cultura Nova met beeldend theater nadrukkelijk op inspeelt.

Diversiteit en betrokkenheid in praktijk

Inclusie is diep verankerd in het DNA van Cultura Nova. Onder de ruim 100 vrijwilligers bevinden zich veel mensen met een zogenaamde ‘rugzak’. Dat doet niets af aan hun inzet of kwaliteit; zij zijn vaak actief in publieksbegeleiding, ondersteunen publiciteitsacties en figureren soms zelfs in voorstellingen. Daarnaast zijn er in samenwerking met het Asielzoekerscentrum Heerlen (AZC) structurele afspraken over participatie van bewoners over het gezamenlijk bezoeken van voorstellingen. Hiermee bevorderen we integratie, verbinding en sociale acceptatie.

Ook in de programmering wordt gekozen voor diversiteit. Dit komt tot uiting in de programmering van de Spiegeltentconcerten; hier lag in 2025 de nadruk op niet-westerse muziek en hiphop met bijdragen van o.a. de van oorsprong Ghanese Bnnyhunna, Hanggai uit Mongolië/China en uit Oekraïne GO-A DJ-set.

En bij de keuze voor een niet voor de hand liggende plek in Landgraaf (Sunplein 1, waar normaal vooral de kermis staat) voor een internationale dansvoorstelling zoals *Mirage* van Compagnie Dyptik, of voor *Obaké* die op nieuwe plekken stonden in kleine gemeentes rondom Heerlen, Bocholtz en Nuth. Het publiek was duidelijk positief verrast, dat deze voorstellingen voor hun deur, in hun dorp gebeurden.

We programmeerden *Yongoyély*, een werk van Circus Baobab met een sterke sociale verantwoordelijkheid, die zich duidelijk onderscheidt van de Westerse circus-canon en door een hoofdzakelijk vrouwelijke cast gespeeld wordt. Met Compagnie Hors surface brachten we jongeren en kinderen in contact met trampoliekunst. Terwijl Be Flat *Living* speelde in zorgcentra, waarmee we ervoor zorgden dat het moderne circus naar de bewoners toekwam, omdat we weten dat veel bewoners (fysiek) niet in staat zijn om naar het festival te komen. De opening van de Parkstadroute speelde zich over een 34 kilometer lange route af; de tocht door Limburg mondde uit in een theaterspektakel dat dwarsdoor (kwetsbare) buurten en wijken trok en daar een zwaan-kleef-aan-effect teweegbracht.

We toonden *Resonance*, een voorstelling van Sharon Wesseling waarbij muziek niet het uitgangspunt vormt. Dit dansgezelschap maakte met hun (deels doof en slechthorende) dansgezelschap een cross-over tussen hiphopdans en gebarentaal met een breed palet aan visuele prikkels, waarbij de muziek ook voelbaar werd. Stormkamer liet in het Cultuurhuis het sluitstuk van *De Balans van het bestaan* zien, waaraan ze met heel veel inwoners uit Heerlen-Noord in de afgelopen twee jaar hebben gewerkt. Speciaal voor het sluitstuk hadden zij voor alle mensen die in de drie voorstellingen hun verhalen hadden gedeeld een speciaal VIP-arrangement voorbereid om hen te bedanken. Ook hielden ze voorafgaand aan ieder voorstelling een voorgesprek om hun werkwijze en samenwerking met Heerlen-Noord duidelijk te maken.

Tenslotte is ons Festivalplein is toegankelijk voor iedereen. Bezoekers konden er genieten van *Breathe* of de gratis Spiegeltentconcerten. Kinderen konden er spelen met de artistieke werken van De Maan / Heimweefsel, de marionetten van La Toupine en er waren gratis jeugdworkshops van De Hooiwagen en het Bonnefanten Pop-upmuseum. Zo konden ook families en kinderen op een laagdrempelige manier genieten midden in het hart van het festival.

Toegankelijkheid, samenwerking en reflectie
Cultura Nova vindt jaarlijks plaats op circa 25 locaties, die jaarlijks wisselen. Waar nodig worden deze locaties toegankelijk gemaakt voor mensen met een fysieke beperking. De festivalwebsite is in 2025 volledig vernieuwd en toegankelijker gemaakt voor schermlezers. Daarnaast vindt jaarlijks overleg plaats met de Cliëntenraad Gehandicapten Heerlen over toegankelijkheid.

Cultura Nova neemt deel aan de landelijke werkgroep Diversiteit & Inclusie van de Verenigde Podiumkunstenfestivals en we waren jarenlang partner in het Europese project Centriphery (Creative Europe), waarin participatie en inclusie centrale thema's waren. We onderzoeken de haalbaarheid van een vergelijkbaar internationaal project in de toekomst. Hoewel Cultura Nova bewust inzet op inclusie bij zowel betaalde als vrijwillige functies, erkennen we dat dit een voortdurend proces van reflectie en verbetering vergt. We hanteren daarom de vijf stappen van de Code Diversiteit & Inclusie als toetsingskader. Ook onderzoeken we hoe participatie van mensen met diverse achtergronden verder gestimuleerd én meetbaar kan worden gemaakt, zodat dit structureel onderdeel wordt van onze evaluatie.

Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht is diversiteit eveneens een belangrijk aandachtspunt.

Code Diversiteit en Inclusie

Wat is de stand van zaken aan het einde van het verslagjaar en is dat in lijn met de bij de aanvraag geformuleerde ambities?

De stappen die we gezet hebben zijn in lijn van onze geformuleerde ambities. Maar vragen ook het komende jaar verdere inzet, we zijn nog niet klaar met de door ons geformuleerde ambities.

Wat is de doelstelling voor het komende jaar?

Onze doelstellingen blijven voor het komende jaar identiek aan de doelstellingen van het verslagjaar.

Fair Practice Code

Fair Practice, Transparantie en Sociale Veiligheid

Stichting Cultura Nova werkt volgens de uitgangspunten van de Fair Practice Code en geeft hier in de praktijk actief invulling aan. Eerlijkheid, openheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid vormen daarbij het fundament van onze werkwijze – zowel binnen de organisatie als in de samenwerking met makers, partners en leveranciers.

We sluiten we aan bij de beloningsstructuren van de CAO Nederlandse Podia. Ook zelfstandigen worden op een eerlijke en marktconforme manier betaald, waarbij de CAO als referentiekader dient. We kiezen er bewust voor om niet met vaste klus- of dagprijzen te werken, omdat deze binnen de festivalcontext vaak nadelig uitpakken voor uitvoerenden. In plaats daarvan vergoeden we de daadwerkelijk gewerkte uren, wat bijdraagt aan een rechtvaardige beloning. We investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers door deelname aan vakinhoudelijke bijeenkomsten zoals congressen, cursussen en symposia te stimuleren. Vrijwilligers spelen een essentiële rol binnen Cultura Nova; met hen werken we op basis van heldere afspraken en wederzijds respect, volgens dezelfde uitgangspunten als bij betaalde krachten. Stagiairs krijgen begeleiding conform de eisen van hun opleiding en worden actief ondersteund in hun leerproces.

In de samenwerking met Nederlandse gezelschappen nemen we standaard een bepaling op waarin zij zich verbinden aan de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit & Inclusie, evenals aan de geldende CAO-afspraken. Bij coproducties bekijken we gezamenlijk de begrotingen om te waarborgen dat alle betrokkenen eerlijk worden beloond. Voor internationale gezelschappen is dit minder eenvoudig te toetsen; daarom maken we een zorgvuldige inschatting op basis van onder meer personeelsinzet, speelduur en uitkoopsommen. Ook in deze gevallen vragen we expliciet aandacht voor de uitgangspunten van Fair Practice. Leveranciers worden eveneens gevraagd deze principes te respecteren. Op het gebied van auteursrechten zorgen we altijd voor een correcte afhandeling en respecteren we het eigenaarschap van makers.

De organisatie kent een projectmatige opbouw met een duidelijke piek rond de festivalperiode. Met het oog op continuïteit en duurzaamheid streven we ernaar om het kernteam langer aan ons te verbinden, ook buiten de festivalmaanden. Tegelijkertijd blijft het een uitdaging om voldoende financiële middelen te vinden om onze ambities waar te maken. De mate waarin subsidies worden geïndexeerd verschilt sterk per overheid en blijft vaak achter bij de daadwerkelijke prijs- en loonontwikkelingen. Dit schuurt met de – in onze ogen terechte – toenemende nadruk op fair pay.

Als lid van de Verenigde Podiumkunstenfestivals nemen wij actief deel aan het sectorbrede gesprek over Fair Practice en de verdere implementatie ervan. Transparantie en sociale veiligheid zijn daarbij kernwaarden in onze organisatie. Deze open houding krijgt ook letterlijk vorm: tijdens het festival is ons kantoor gevestigd in een transparante ruimte in het theater aan het Festivalplein. Deze plek nodigt uit tot ontmoeting en laagdrempelig contact met medewerkers, artiesten, publiek en partners. Door deze openheid ontstaat vertrouwen en blijft er ruimte voor dialoog. Afspraken worden altijd in gezamenlijkheid en met wederzijds respect gemaakt. Belangrijke beleidsdocumenten stellen we publiek beschikbaar via onze website, zodat onze werkwijze voor iedereen inzichtelijk is. Zo werken we aan een veilige, eerlijke en inclusieve organisatie.

Een beperkte uitbreiding van het kernteam, onder meer op het gebied van artistieke ondersteuning, public relations en productie, heeft in 2025 zijn waarde bewezen.

De voorbereidingen werden complexer door de uitbreiding van activiteiten naar alle Parkstad-gemeenten, met name in relatie tot vergunnings-trajecten. De extra inzet in de voorbereidingsfase heeft echter geleid tot meer rust en overzicht tijdens opbouw, uitvoering en afbouw van het festival. Ook de samenwerking met een groeiend aantal partners – waaronder nieuwe gemeenten, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties – levert steeds meer op, maar vraagt eveneens om intensievere afstemming. Een goed voorbeeld hiervan is de opening van de Parkstad-fietsroute, die intensief was in de voorbereiding en zeer succesvol in uitvoering.

Per 1 januari 2026 zijn twee kernteamleden, die eerder als zelfstandige aan de organisatie verbonden waren, in dienst getreden bij de stichting. Hiermee zetten we verdere stappen in de professionalisering van Cultura Nova en geven we concreet invulling aan de principes van Fair Practice.

Fair Practice Code

Startpositie: Hoe is de situatie/toepassing/ realisatie bij aanvang van het verslagjaar?

Cultura Nova past de Fair Practice Code actief toe door eerlijk te betalen volgens de CAO, transparant te werken en verantwoordelijkheid te nemen richting makers, partners en leveranciers. De organisatie investeert in ontwikkeling, sociale veiligheid en duurzame arbeidsrelaties, en stimuleert Fair Practice ook binnen samenwerkingen. Tegelijkertijd blijft het een uitdaging om deze uitgangspunten volledig te realiseren door stijgende kosten en beperkte indexering van subsidies.

Wat was de doelstelling voor het verslagjaar?

Allereerst ons huidige beleid continueren. We wederom intern evalueren maar ook intensiveren we de evaluaties met 'externen'. We gaan het gesprek aan met gezelschappen, makers, leveranciers en partners van het festival om te bespreken hoe elkaar te helpen onze branche duurzamer te maken en onze kwetsbaarheid naar de toekomst toe te verkleinen. Daarnaast willen we sociale veiligheid steviger op de agenda zetten. Extra aandacht komt er voor sociale veiligheid, er worden enquêtes gehouden onder de medewerkers en het onderwerp komt op de agenda van bestuur, RvT, het kernteam en op medewerkersbijeenkomsten.

Fair Practice Code

Wat waren de activiteiten/
ontwikkelingen in het verslagjaar?

We hebben onze rol als werkgever verder geconcretiseerd door naast de Artistiek Leider nog twee kernteamleden in dienst te nemen (per 1/1/26). We zijn de dialoog met onze partners in de keten blijven voeren. In het kader van de sociale veiligheid hebben we onze vertrouwensroute, zowel intern als extern, geformaliseerd en beschreven. Hierover is uitleg gegeven en gesprek gevoerd tijdens medewerkersbijeenkomsten. Er is nog geen enquête gehouden onder de medewerkers.

Wat is de stand van zaken aan
het einde van het verslagjaar en is
dat in lijn met de bij de aanvraag
geformuleerde ambities?

We liggen op koers met de door ons geformuleerde ambities.

Wat is de doelstelling
voor het komende jaar?

De ingezette lijn continueren. Uitvoering geven aan een enquête over sociale veiligheid onder alle medewerkers.

Relevante (neven)functies bestuur

De heer R.P.M. Malherbe, bestuurder/directeur

- Directeur bedrijfsvoering
Parkstad Limburg Theaters N.V.
- Lid Verenigde Podiumkunstenfestivals
- DGA Beheermij Gemeos BV

foto: Circus Ronaldo met de voorstelling *Sono Io?* (Luc Lodder)

Bedrijfsresultaat, resultaatbestemming, ratio's

Het resultaat over 2025 is € 19.409 positief. Dit positieve resultaat wordt toegevoegd aan een egalisatie-reserve Provincie Limburg, bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten en het restant aan de Algemene Reserve.

De totale baten bedroegen in 2025 € 1.732.664, de totale lasten bedroegen € 1.715.304.

Ratio's		2025	2024
Solvabiliteit	Eigen vermogen/Vreemd vermogen in %	104	526
	Eigen vermogen/Totale vermogen in %	50	84
Liquiditeit	Current ratio Vlottende activa/Kort Vreemd Vermogen	2,02	6,26

Fiscaal

De stichting heeft in 2020 ter hoogte van het fiscaal resultaat een fiscale bestedingsreserve gevormd welke in 2021, 2022, 2023 en 2024 door de negatieve resultaten grotendeels is aangewend. Over boekjaar 2025 is een positief fiscaal resultaat behaald van € 19.409. Vanwege nog verrekenbare verliezen uit voorgaande jaren is over dit resultaat geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

Heerlen, 24 april 2026

De heer R. Malherbe
Bestuurder / directeur

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kijkt met grote tevredenheid terug op de 34^e editie van Festival Cultura Nova. Het festival kende een sterke sfeer en wist opnieuw een breed en talrijk publiek te bereiken. De Raad spreekt haar waardering uit voor de directie, het kernteam en de vele (vrijwillige) medewerkers die met grote inzet hebben bijgedragen aan een editie waarin artistieke verbeelding, experiment en contrast centraal stonden. De nadruk op lokale verbinding – onder meer via coproducties en regionale verhalen – en de aandacht voor talentontwikkeling geven deze editie extra betekenis.

Ondanks aanhoudende uitdagingen, zoals krapte op de arbeidsmarkt en oplopende kosten, is het gelukt om het gewenste programma te realiseren. De aanvullende bijdrage van het Fonds Podiumkunsten in het kader van Fair Pay speelde hierin een belangrijke rol. Tegelijkertijd onderkent de Raad dat het in stand houden van dit ambitieniveau de komende jaren geen vanzelfsprekendheid is. Eerdere edities konden mede worden gerealiseerd dankzij incidentele samenwerkingen en projecten, zoals met IBA Parkstad, de heropening van het Stads kantoor en de opening van de Parkstad-fietsroute. Voor de toekomst blijft het van groot belang dat de structurele financiering wordt versterkt.

De Raad is de belangrijkste subsidiënten – het Fonds Podiumkunsten, de Provincie Limburg en de Gemeente Heerlen – zeer erkentelijk voor hun voortdurende steun. Juist in financieel onzekere tijden, zoals het zogenoemde ravijnjaar, is deze betrokkenheid van essentieel belang voor de continuïteit van het festival.

Dat Cultura Nova opnieuw is opgenomen in de cultuurplanperiode 2025–2028 bij zowel het Fonds Podiumkunsten als de Provincie Limburg, en dat ook de Gemeente Heerlen haar bijdrage heeft gecontinueerd, onderstreept het vertrouwen in de koers van het festival en biedt een stevig fundament voor de komende jaren.

Ook de bijdragen van private fondsen, waaronder Diorapthe, FSI, Rosas Donamus en het VSB Fonds, worden zeer gewaardeerd. Daarnaast groeit de betrokkenheid van de Parkstadgemeenten. De samenwerking met Kerkrade, Voerendaal, Brunssum en Simpelveld is verder geïntensiveerd, terwijl Landgraaf en Beekdaelen zich in 2025 hebben aangesloten. Daarmee vonden voor het eerst activiteiten plaats in alle Parkstadgemeenten. De Raad spreekt de wens uit dat deze gemeenten, ondanks financiële druk, ook in de toekomst betrokken blijven.

In 2025 hebben de Raad van Toezicht en de directie elkaar vijfmaal gesproken in reguliere overleggen. Daarnaast heeft de Raad een zelfevaluatie uitgevoerd, waarbij het functioneren kritisch is bekeken vanuit de verschillende rollen – toezicht, werkgeverschap en advisering – evenals de onderlinge samenwerking. Er is besloten om de rol van het werkgeverschap verder te versterken. De directie werkt aan een meer bestendige personele structuur, gericht op langere verbondenheid van het kernteam.

De samenstelling van de Raad is in het verslagjaar deels gewijzigd. Naar aanleiding van het aflopen van de tweede termijn van het lid met de portefeuille financiën is via een openbare procedure een nieuw lid aangetrokken. De Raad van Toezicht spreekt tot slot haar dank uit aan alle betrokken partijen – subsidiënten, fondsen, sponsors, partners, makers, gezelschappen en medewerkers. Dankzij hun inzet en vertrouwen kon opnieuw een waardevolle editie van Cultura Nova worden gerealiseerd. Samen wordt verder gebouwd aan een toekomstbestendig, inclusief en krachtig podiumkunstenlandschap, stevig geworteld in de regio en met een open blik naar buiten.

Rooster van aftreden RvT

	Jaar van aantreden	Termijn
Gabriëlle Haanen, voorzitter	2024	Einde 1ste termijn 2028
Ruud Derks, lid	2017	Einde 2de termijn 2025, afgetreden december 2025
Ans Christophe, lid	2018	Einde 2de termijn 2026
Theo van Kessel, lid	2023	Einde 1ste termijn 2027
Margo de Kock, lid	2024	Einde 1ste termijn 2028
Henk-Jan Meischke, lid	2026	Einde 1ste termijn 2030

Heerlen, 24 april 2026

Relevante (neven)functies Raad van Toezicht

Hier zijn alleen de meest relevante (neven)-functies genoemd van de zittende leden in 2025.

*Mevrouw G. Haanen,
voorzitter Raad van Toezicht*

- Voorzitter Raad van Commissarissen Wonen Zuid (sinds 1 juli 2024)
- Lid bestuur Amici Cantus Gregoriani
- Zelfstandig adviseur

*De heer ir. R.H.H.S. Derks,
lid Raad van Toezicht*

- Lid Raad van Toezicht Erfgoed Brabant, Den Bosch
- Lid Bestuur Stichting Pilon (sinds 1-7-2024)
- Lid Raad van commissarissen Cooperatie Natlab U.A., Eindhoven (tot 1-4-2024)
- Lid Ledencommissie Natuurmonumenten Limburg & De Kempen
- Lid Raad van Toezicht Stichting Bodembeheer Nederland, Den Bosch
- President BIPV Nederland - branche organisatie Building Integrated PV, Utrecht
- Board member ASOM - Alliance for Solar on Mobility, Eindhoven
- DGA DaiRuDe BV
- Lid Raad van Toezicht Philzuid, Eindhoven (vanaf 1-2-2025)

*Mevrouw drs. A. Christophe MBA,
lid Raad van Toezicht*

- Voorzitter van het Provinciaal Bestuur van ZijActief Limburg
- Voorzitter van de Raad van Advies van Sociaal Centrum Eijsden
- Lid Samenwerkingstafel Utiliteitsbouw
- Voorzitter RvT Samenwerkingsverband PO Midden Limburg
- Voorzitter RvC Revianum
- Lid Reizigersoverleg Limburg
- Voorzitter van Raad van Advies van de Stichting Triodos Tragedie (per 1 september 2024)

*De heer T. Van Kessel,
lid Raad van Toezicht*

- Directeur bij APG
- Lid Raad van Commissarissen Brightlands Smart Services Campus
- Lid Raad van Toezicht Limburg in Beweging
- Voorzitter Stichting "Voor Parkstad"
- Board of Directors European Tracking Services Association

*Mevrouw Margo H.M.G. de Kock,
lid Raad van Toezicht*

- Directeur bestuurder Stichting Wigwam
- Voorzitter bestuur Stichting Museumnacht
- Bestuurslid Stichting PROSA
- Ambassadeur Stichting Dress For Succes

Balans

Balans per 31 december 2025 (bedragen in € na resultaatbestemming)

Activa	31-12-2025	31-12-2024
Vlottende Activa		
Vorderingen (1)		
<i>Subsidies</i>	38.317	33.317
<i>Debiteuren / Overige vorderingen</i>	32.879	19.793
<i>Terug te vorderen BTW</i>	74.568	33.772
	145.764	86.882
Liquide middelen (2)	355.624	191.162
	355.624	191.162
Totaal Activa	501.388	278.044

Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Eigen vermogen (3)		
<i>Algemene Reserve</i>	245.438	233.598
<i>Bestemmingsfonds FPK</i>	5.833	0
<i>Egalisatiereserve provincie Limburg</i>	1.737	0
	253.008	233.598
Kortlopende schulden (4)		
<i>Crediteuren</i>	44.552	16.864
<i>Nog te betalen</i>	203.828	27.582
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	0	0
	248.380	44.446
Totaal Passiva	501.388	278.044

Exploitatierkening 2025

Baten	Realisatie 2025 FPK	Gemiddelde begroting	Realisatie 2024
1. Publieksinkomsten – recettes Nederland	152.850	220.000	141.799
2. Sponsorinkomsten	144.500	220.000	115.500
3.a. Vergoedingen uit samenwerking	36.986	120.000	111.303
3.b. Horeca	92.781	110.000	82.245
3.e. Andere overige inkomsten	151.752	115.000	46.716
3. Totaal overige inkomsten	281.519	345.000	240.264
4. Totaal Directe Opbrengsten (1 t/m 3)	578.869	785.000	497.563
5. Indirecte Opbrengsten	0	0	0
6.a. Bijdragen particulieren inclusief vrienden	25.605	45.000	22.927
6.b. Bijdrage van private fondsen	80.000	75.000	70.000
6. Totaal Overige bijdragen uit private middelen	105.605	120.000	92.927
7. Subtotaal Eigen Inkomsten (1 t/m 6)	684.474	905.000	590.490
8. Meerjarige subsidie Fonds Podiumkunsten	520.690	502.645	458.014
9. Meerjarige subsidie Provincie Limburg	155.000	155.000	161.761
10. Meerjarige subsidie gemeente Heerlen	295.000	295.000	295.000
11.a. Bijdragen Nederlandse overheden	77.500	15.000	10.000
11. Totaal incidentele bijdragen/subsidies	77.500	15.000	10.000
12. Subtotaal Subsidies en Bijdragen (8 t/m 11)	1.048.190	967.645	924.775
13. Totaal baten	1.732.664	1.872.645	1.515.265

Lasten	Realisatie 2025	Gemiddelde begroting FPK	Realisatie 2024
1. Beheerslasten personeel	290.895	299.750	266.133
2. Beheerslasten materieel	91.422	89.692	82.410
3. Totaal beheerslasten (1+2)	382.317	389.442	348.543
4.a Tijdelijk Personeel	148.062	176.000	161.953
4.b Uitkoop/honoraria kernprogrammering	551.192	664.703	535.059
4.c Uitkoop/honoraria overige programmering	1.915	20.000	1.410
4. Totaal activiteitenlasten personeel	701.169	860.703	698.422
5.a Locatiekosten	29.450	31.900	29.195
5.b Overige Programmakosten	411.653	403.100	381.750
5.c Marketing	190.715	190.000	163.886
5. Totaal Activiteitenlasten materieel	631.818	625.000	574.831
6. Totale activiteitenlasten (4+5)	1.332.987	1.485.703	1.273.253
7. Totaal lasten	1.715.304	1.875.145	1.621.796
8. Saldo uit gewone bedrijfsvoering	17.360	-2.500	-106.531
9. Saldo rentelasten/baten	2.049	2.500	2.393
10. Exploitatieresultaat	19.409	0	-104.138

Werkzame personen in fte

Aantal uren per werkweek 1 FTE = 36	Aantal uren	Aantal personen	Bedrag
Werknemers in vaste dienst	1.664	1	94.780
Werknemers in tijdelijke dienst	0	0	0
Inhuur zzp/freelancers	5.659	27	239.000
Overige werkzame personen (inhuur)	3.529	48	115.922
Stagiairs	200	1	0
Vrijwilligers	2.163	101	0

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Informatie over de stichting

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Cultura Nova is feitelijk en statutair gevestigd op Burgemeester van Grunsvenplein 145, 6411 AS Heerlen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 14099348.

Algemene toelichting

Belangrijkste activiteiten van de onderneming

Stichting Cultura Nova heeft als doelstelling:

- a. het jaarlijks organiseren van het multi-disciplinaire kunst en cultuurfestival Cultura Nova zomerfestival Heerlen en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk of dienstig kan zijn, alles in de meest ruime zin;
- b. het bijdragen aan de versterking van de culturele regio.

Verslagperiode

Het boekjaar van Stichting Cultura Nova loopt gelijk aan het kalenderjaar.

Continuïteit

Cultura Nova is in de gelukkige omstandigheid dat we wederom in de huidige cultuurplanperiode door zowel het Rijk (in casu het Fonds Podiumkunsten) en de Provincie Limburg zijn opgenomen en we wederom mogen rekenen op substantiële bijdragen tot en met 2028.

Ook de gemeente Heerlen heeft aangegeven haar jaarlijkse budgetsubsidie-bijdrage de komende jaren te continueren. Alhoewel de recette- en sponsorinkomsten nog niet op het niveau van voor Corona zijn zien wij op dit moment geen reden om aan de positieve continuïteitsveronderstelling te twijfelen. Dit in combinatie met een nog steeds gezonde reserve-positie zijn wij van mening dat de in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd dienen te worden op de positieve veronderstelling van continuïteit van de organisatie.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van Stichting Cultura Nova zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekening-posten.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Meerjarige Festivalsubsidies 2025-2028 en Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640. Alle bedragen zijn in euro's, tenzij anders aangegeven. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs respectievelijk de nominale waarde.

Grondslagen

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Deze staan, indien en voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een Algemene Reserve, bestemmingsfonds FPK en een egalisatiereserve provincie Limburg. De middelen in de algemene reserve zijn vrij besteedbaar.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Na eerste verwerking worden de kortlopende schulden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat
Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengsten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de opbrengsten zijn gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten

Subsidiebaten

Exploitatiesubsidies worden verantwoord in het jaar waarvoor ze zijn toegekend. Projectsubsidies worden verantwoord naar rato van de voortgang van de gerealiseerde kosten voor het project.

Overige baten

Overige baten worden, onder aftrek van omzetbelasting, verantwoord in het jaar waarin de prestaties zijn geleverd.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans

Vlottende activa

(1) Vorderingen	2025	2024
Subsidies gemeente Heerlen	34.500	29.500
Subsidie provincie Limburg	3.817	3.817
Subtotaal subsidies	38.317	33.317
Sena	0	3.000
Diorapthe	9.000	7.500
Gemeente Simpelveld	7.500	0
Rente	2.049	2.392
Afrekening Coproducties	2.735	0
Debiteuren en overige vorderingen	11.563	6.901
Voorziening dubieuze vorderingen	32	0
Subtotaal Debiteuren/Overige vorderingen	32.879	19.793
Terug te vorderen BTW	74.568	33.772
Totaal (1) Vorderingen	145.764	86.882

(2) Liquide middelen	2025	2024
Rabobank rekening-courant	201.080	39.190
Rabobank spaarrekening	153.871	151.479
Kasgeld	673	493
Totaal (2) Liquide middelen	355.624	191.162

De liquide middelen staan vrij ter beschikking.

(3) Eigen vermogen

Het verloop van deze post is als volgt:

	2025	2024
Resultaat boekjaar	19.409	-75.502
Stand bestemmingsfonds FPK begin boekjaar	0	0
Toevoeging	5.833	0
Stand bestemmingsfonds FPK eind boekjaar	5.833	0
Stand egalisatiereserve provincie Limburg begin boekjaar	0	0
Toevoeging	1.737	0
Stand egalisatiereserve provincie Limburg eind boekjaar	1.737	0
Stand algemene reserve begin boekjaar	233.598	309.100
Toevoeging	11.840	-75.502
Stand algemene reserve eind boekjaar	245.438	233.598

(4) Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben met name betrekking op crediteuren, zijnde ontvangen facturen van derden, die betrekking hebben op verplichtingen in relatie tot de gepresenteerde activiteiten en nog te ontvangen inkoopfacturen betrekking hebbende op 2025.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

N.v.t.

foto: openluchtbioscoop de *Buitenspiegel* i.s.m. Filmhuis De Spiegel, Tuin Natuurvriendenhuis Eikhoud (Luc Lodder)

Toelichting op de exploitatierekening

De exploitatierekening 2025 is weergegeven naast de realisatie 2024 en de gemiddelde begroting voor de cultuurplan-periode 2025-2028, prijspeil 2024. We geven daar waar relevant een korte toelichting op de verschillende posten, waarbij we afwijkingen van meer dan 10% ten opzichte van de gemiddelde begrote verzamelposten toelichten.

Baten

1. Publieksinkomsten

De recette-inkomsten zijn nog niet op het niveau van de gemiddelde begroting. Alhoewel ze gestegen zijn ten opzichte van 2024. Bij de gemiddelde begroting is ervan uitgegaan dat er in de lopende planperiode minimaal een keer een grote internationale coproductie gerealiseerd gaat worden, zoals eerder de Carmina Burana van La Fura dels Baus met de Philzuid. Dat was in 2025 nog niet het geval.

2. Sponsorinkomsten

Het is na Corona niet meer gelukt meerjarige sponsorcontracten af te sluiten op het niveau van voor Corona. We zijn daarmee meer afhankelijk geworden van incidentele bijdragen die in 2025 hoger zijn dan in 2024 maar nog niet op het niveau van de gemiddelde begroting.

3. Overige inkomsten

De vergoedingen uit samenwerking zijn jaarlijks afhankelijk van het type en omvang van voorstellingen die we in samenwerking presenteren. Deze pakken in 2025 lager uit.

Daar staat tegenover dat de andere overige inkomsten hoger uitvallen, in hoge mate veroorzaakt door de opdrachtverstrekking voor het openen van de Parkstad fietsroute tijdens het festival. De horeca-inkomsten zitten redelijk in lijn met de gemiddelde begroting ondanks een qua weer wisselvallige editie.

6. Overige bijdragen uit private middelen

De bijdragen uit private middelen laat een stijging zien ten opzichte van 2024. Er is hier ook bewust meer energie opgezet. We merken wel dat de druk op de private fondsen stijgt; veel fondsen worden overvraagd en de toegekende bedragen dalen. Ondanks dat zien we stijgende trend in de totale inkomsten uit private middelen maar zijn we nog niet op het niveau van de gemiddelde begroting, we blijven hier wel naar streven.

11 a. Bijdragen Nederlandse overheden

Deze is in 2025 fors hoger dan in de gemiddelde begroting. Dit wordt verklaard door een incidentele subsidie van de gemeente Heerlen in het kader van 'Het jaar van het erfgoed 2025' en incidentele subsidies van Parkstad Gemeenten.

In totaliteit zijn de totale baten in 2025 met € 217.399 gestegen ten opzichte van 2024 maar zitten we € 139.981 onder de gemiddelde begroting.

Lasten

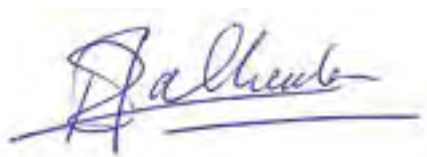
4. Activiteitenlasten personeel

Door het niet realiseren van de gemiddelde totale baten was het beschikbare gemiddelde programmeringsbudget lager.

Dat heeft geresulteerd in een lager aantal totale activiteiten en daarmee samenhangend ook lagere kosten aan tijdelijk personeel en honoraria van de kernprogrammering. Vanwege het lagere programmeringsbudget is er prioriteit gegeven aan de kernprogrammering ten koste van kosten aan overige programmering.

De overige lasten vallen binnen 10% afwijking van de gemiddelde begroting.

Heerlen, 24 april 2026

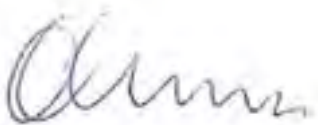
De heer R. Malherbe
Bestuurder / directeur

Mevrouw G. Haanen
Voorzitter Raad van Toezicht

De Heer H. Meischke
Lid Raad van Toezicht

Mevrouw A. Christophe
Lid Raad van Toezicht

De heer T. Van Kessel
Lid Raad van Toezicht

Mevrouw M. De Kock
Lid Raad van Toezicht

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

foto: Fresku in de Spiegeltent (Luc Lodder)

Datum:
23-04-2026

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van de Stichting Cultura Nova

Kamerstuk:
080.142

A. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen jaarrekening 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van de Stichting Cultura Nova te Heerlen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit financieel verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de Stichting Cultura Nova op 31 december 2025 en van het resultaat over 2025 in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 voor "Organisaties zonder winststreven", de Algemene Subsidieverordening Provincie Limburg 2023 e.v. en het Handboek verantwoording Meerjarige Subsidies 2025-2028;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2025 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2025-2028.

Deze jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2025;
- de staat van baten en lasten over 2025;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg, en het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2025-2028 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting Cultura Nova zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

SAN-Q Accountants

Vogelstraat 35
5212 VL 's-Hertogenbosch

B. Verklaring over de in het financieel verslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording Meerjarige Festivalsubsidiesubsidie 2025-2028 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen uit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse standaard 720, het Accountantsprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg en het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2025-2028.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2025-2028.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheid van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 voor "Organisaties zonder winststreven", de Algemene Subsidieverordening Provincie Limburg 2023 e.v. en het Handboek Verantwoording Meerjarige Subsidies 2025-2028. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie naar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol eindverantwoording verleende subsidies Provincie Limburg, het Controleprotocol van de Meerjarige Regeling 2025-2028, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteits-veronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

's-Hertogenbosch, 23 april 2026

San-Q Accountants.

Namens deze:

Was getekend

drs. P.A.T.J. van Rossum RA

Prestatie- verantwoording en speellijst

Model III F voor de prestaties van Festivals

Kernactiviteiten	Aantal activiteiten	Gratis bezoeken	Betaalde bezoeken	Totaal aantal bezoeken
Tijdens festivalperiode	234	52.215	10.663	62.878
Buiten festivalperiode				
Online				
Totalen kernactiviteiten	234	52.215	10.663	62.878
Schoolgebonden activiteiten	Aantal activiteiten			Aantal bezoeken
Op locatie	7			570
Online				
Totalen schoolactiviteiten	7			570
Totalen alle activiteiten	241	52.215	10.663	63.448

Speellijst

Titel	Gezelschap	(nederlandse) premiere en/of coproductie	Aantal	Aantal betaalde bezoeken	Aantal gratis bezoeken
ADN - Odyssée verticale	Transe Express	Nederlandse première	1		16.000
Paradisum	Recirquel Cirque Danse	Nederlandse première	3	2.185	
ENVOL	Compagnie Hors Surface	Nederlandse première	2		5.500
Mirage	Compagnie Dyptik		2		1.500
Tochtgat	Jef van Gestel en Peter Vandemeulebroecke		1	284	
Yongoyély	Circus Baobab	Nederlandse première	2	740	
Obaké	Collectief Maison Courbe		2		850
Sono Io?	Circus Ronaldo		3	605	
Living	Be Flat	coproductie, Nederlandse première	10	510	
FIREBIRDS	Theater Titanick	coproductie	1		3.700
Face aux Murs	Compagnie Hors Surface	Nederlandse première	2	1.164	
Vrijstaat Moresnet	BRODER	Nederlandse première	1	617	
Vrijstaat Moresnet, inleiding	BRODER		1	80	
Drone Assembly	Intro in Situ	coproductie	1	65	
GMS KLANKlab		coproductie	1		15

Titel	Gezelschap	(nederlandse) premiere en/of coproductie	Aantal	Aantal betaalde bezoeken	Aantal gratis bezoeken
DERVISH_CORE	Selim	coproductie	1	67	
The Names	Koen Nutters	coproductie	1	43	
Resonance	20Hertz - Sharon Wesseling		2	163	
DIT GEBEURT NU	Anne en Lieke van der Vegt		3	103	
NYX	Karlijn Hamer		2	141	
Memento	Bryan Raets	coproductie	2	149	
Swan Songs	Ika Schwander	coproductie	2	61	
The chair, the wig and the sheep: The portable universe	Rosa Vrij	coproductie	4		40
Zing ontbijt	King Sisters	coproductie	3	117	
Ontdek de Parkstadroute	Jordi Möllering	coproductie	5		35
Victoria	Spielplatz	coproductie	9	405	
De balans van bestaan	Stormkamer	coproductie	2	248	
De balans van bestaan, inleiding	Stormkamer		2	53	
Lang leve de stad en de regio Stadmaakcafé coproductie	Stadmaakcafé	coproductie	1		120
Breathe	Dan Acher	Nederlandse première	7		1.400
Animal Love	Tristan Kruithof		4		1.000

Titel	Gezelschap	(nederlandse) premiere en/of coproductie	Aantal	Aantal betaalde bezoeken	Aantal gratis bezoeken
Monsters Jeux 2	Théâtre De La Toupine		8		2.250
Boule de Neige	Théâtre De La Toupine		3		450
Trampoville	Compagnie Hors Surface		4	97	
FLY	Daan Mathot		30	811	
Heinweefsel	De Maan		8		1.625
An-ki	Cia. Ortiga	Nederlandse première	12	267	
Marceline	La petita malumaluga	Nederlandse première	2	198	
Bajau	Ponten Pie	Nederlandse première	1	103	
VOUW	Annelies van Hullebusch & Wanda Eyckerman		2	31	
Victoria moet dood	Jeugdfilms op het festivalplein		1		60
Sam en Julia - Het Muizenhuis	Jeugdfilms op het festivalplein		2		100
Stip & Vlek	Jeugdfilms op het festivalplein		1		60
Mijn leven is een circus	Jeugdfilms op het festivalplein		1		60
Jippie No More!	Jeugdfilms op het festivalplein		1		30
The Graduate	Buitenspiegel	coproductie	1		171

Titel	Gezelschap	(nederlandse) premiere en/of coproductie	Aantal	Aantal betaalde bezoeken	Aantal gratis bezoeken
Nothing to see here	Celine Daemen & Studio Nergens	coproductie	9		1.342
Museum de Hooiwagen	The Butterfly House	coproductie	14		1.655
Op expeditie in onzijdig gebied	DMFF		2	30	
Minisymposium over erfgoed coproductie	Zondagochtend met Panda	coproductie	1	80	
The Anti-City guide	kick-off		1	65	
De Vrolijke Vernietiging	Tentoonstelling		9		500
Sky Above Zenica			1		40
Kunst, cultuur en erfgoed	Symposium		1		145
Technologie in de kunsten coproductie	Zondagochtend met Celine Daemen	coproductie	1	59	
PARRA.DICE	Spiegeltent concert		1		950
Hanggai	Spiegeltent concert		1		900
WAAN	Spiegeltent concert		1		450
Fresku	Spiegeltent concert		1		980
TUKAN	Spiegeltent concert		1		600
ELMER	Spiegeltent concert		1		550
Yaro Mila	Spiegeltent concert		1		350
GO_A DJ-set	Spiegeltent concert		1		800

Titel	Gezelschap	(nederlandse) premiere en/of coproductie	Aantal	Aantal betaalde bezoeken	Aantal gratis bezoeken
Bnnyhunna	Spiegeltent concert		1		650
Ditch the Volume & LoMalo	Spiegeltent concert		1		60
De Niemanders	Concert		1	136	
The Haunted Youth (support Salvia	Staconcert		1	986	
Following Observation II	Galerie Van Dam - Hans Lemmen		8		250
Mounira Al Solh	Bonnefanten X		10		5.092
Discovery Museum			3		1.500
Stadsregio Parkstad	Symposium		1		85
Pride Walk			1		350
Subtotaal activiteiten			234	10.663	52.215
Marceline schoolvoorstelling	La Petita Malumaluga		2		207
An-ki schoolvoorstelling	Cia Ortiga		4		114
Bajau schoolvoorstelling Ponten Pie	Ponten Pie		1		249
Totaal schoolgebonden			7		570
Totaal activiteiten			241	10.663	53.355
Totaal bezoeken					64.018

Bijlage 2

Activiteitenverslag

Cultura Nova 2025

Transe Express ^(FR)

Titel: ADN – Odyssée verticale
(Nederlandse première)

Vrijdag 29 augustus
Festivalplein

Compagnie Transe Express opende de 34ste editie van Cultura Nova met *ADN – Odyssée verticale*, een voorstelling vanaf een 40 meter hoge sculptuur op het Festivalplein. Het plein en de omliggende straten stonden vol met publiek, en door de hoogte konden ook de bezoekers verderop in de stad meegenieten.

De indrukwekkende constructie stelde een gigantisch uitvergrote molecule voor, een element dat alle levende wezens met elkaar delen. Hoog boven het publiek ontvouwdend zich klimmende, dansende en zingende atomen op een muzikale mix van opera, elektro, hiphop, live zang en percussie, waarmee de acrobaten en musici het ontstaan van de mensheid verbeeldde.

Op de ladder naar de hemel zagen we de mensheid door verschillende fasen van de evolutie. Soms verenigd in een collectieve choreografie, soms in de strijd met elkaar of opgesloten in hun eigen bubbel. ADN, Frans voor DNA, is een eerbetoon aan de collectieve inspanning waarmee wij tegenslagen overwinnen, maar ook een viering van de unieke culturele rijkdom van ieder individu.

In het kader van Jaar van het Erfgoed vierden we met deze opening de kracht van onze gezamenlijke inzet, de moderne koempelmentaliteit en de culturele diversiteit van de stad en regio.

.....

Recirquel ^(HU)

Titel: Cirque Danse
(Nederlandse première)
Zaterdag 30 augustus t/m
maandag 1 september
Theater Heerlen, Grote zaal

Recirquel, het belangrijkste hedendaagse circusgezelschap van Hongarije, keerde terug naar Heerlen met de Nederlandse première van *Paradisum*.

In deze voorstelling verkende het gezelschap onder leiding van Bence Vági de mythe van wedergeboorte na de stilte van een verwoeste wereld. In deze nieuwe wereld werd het lichaam het communicatiemiddel en vormde beweging de enige gemeenschappelijke taal.

In hun kenmerkende stijl, cirque danse, vertelde Recirquel dit poëtische en indringende verhaal. Vági verfijnde hierin de combinatie van moderne dans en circuskunst tot een haast etherische bewegingstaal die de zorgen van de mensheid weerspiegelde.

“Geweldig levendig dansspel met constante interactie met publiek. Je komt ogen te kort om alle hectiek, dans en kunst te spotten.”

- bezoeker Cultura Nova 2025

.....

**Jef Van gestel en
Peter Vandemeulebroecke ^(BE)
Titel: Tochtgat
Dinsdag 2 september
Theater Heerlen, Limburgzaal**

Na de absurdistische voorstelling *DEEG* in 2023, keerden Jef Van gestel en Peter Vandemeulebroecke terug naar Cultura Nova met *Tochtgat*, een beeldende theatervoorstelling die het publiek letterlijk en figuurlijk wegblijs. Met een dozijn aan ventilatoren speelden zij een bewegend schilderij waarvan de kaders werden weggeblazen.

Tochtgat speelde met de esthetiek van gedrapeerde stoffen op schilderijen van Rubens. Maar ook met de herkenbare humor van slapstick en de impact van levensgrote moderne beeldende kunstwerken. In een landschap van dansende stukken stof, plastic zakken en zwevende kubussen dwaalden twee aandoenlijke figuren die het gevecht tegen wind allang verloren hadden, maar niet opgaven. De voorstelling stelde vragen over hoe we ons verhouden tot iets dat vruchtbaar, maar ook destructief is.

.....

**Circus Baobab ^(GN)
Titel: Yongoyély (Nederlandse première)
Woensdag 3 september en
donderdag 4 september
Theater Heerlen, Grote zaal**

Na de triomf van *Yé!* Keerde Circus Baobab terug naar Cultura Nova met *Yongoyély*, een voorstelling van totaal andere orde.

Yongoyély, dat letterlijk vertaald “de uitdrijver” betekent, is een eerbetoon aan de onafhankelijkheid van Guinese en Afrikaanse vrouwen.

Circus Baobab is een collectief van circus-artisten dat traditionele West-Afrikaanse uitdrukkingvormen vermengt met de taal van het nieuwe circus. Met *Yongoyély* onderscheidt het gezelschap zich nadrukkelijk van de Westerse circus-canon. Met muziek, zang, dans en acrobatische virtuositeit bracht een hoofdzakelijk vrouwelijke cast een ode aan de vrouwen in hun land, waar besnijdenis ondanks het verbod nog steeds een gangbare praktijk is. De voorstelling nam het publiek mee door de drukke straten van Conakry, en toonde het leven van een handvol vrouwen en mannen tussen stof en sintelblokken.

.....

**Collectief Maison Courbe ^(FR)
Titel: Obaké
Donderdag 4 september en
zondag 7 september
Bocholtz en Nuth**

Met *Obaké* nam het collectief Maison Courbe het publiek in Bocholtz en Nuth mee op een zintuigelijke wandeling vol circus, dans en ceremonie. Het onafscheidelijke duo Parpaing en Moellon leidde de toeschouwers op een speurtocht, waarbij niet direct duidelijk was waar zij naar zochten. Toch volgde het publiek hen zonder aarzeling. Het duo verkende de omgeving, gebruikte alles wat ze konden vinden en bracht het verhaal tot leven met humor en indrukwekkende lichamelijkeheid. De voorstelling had voor iedereen iets te bieden: sommige bezoekers konden enorm lachen om de soms slapstickachtige taferelen, andere verbaasden zich over de acrobatische behendigheid, en wie niet helemaal begreep wat er precies gebeurde, genoot toch van de poëtische beelden en de sfeer. Deze voorstellingen speelden zich namelijk bewust af in kleine dorpskernen binnen de Parkstad-gemeentes.

Zo werd bij locatie Oranjehof een bewoner in een rolstoel integraal onderdeel van de voorstelling, doordat de artiesten jongleerballetjes op zijn armen en benen plaatsten en hem langzaam vooruitdusden, terwijl hij zo stil mogelijk moest blijven zitten. Ook werd een bewoner gevraagd boeken te stapelen, terwijl een van de artiesten deze op zijn hoofd probeerde te balanceren. Op deze manier werd hij letterlijk deel van het spektakel, wat de betrokkenheid van de bewoners versterkte en de voorstelling voor zowel hen als het publiek onvergetelijk maakte.

“Een ongezwone plek waar met gewone dingen iets bijzonders werd gecreëerd. Speciaal moment was toen ik onderaan de trap samen met mijn (gehandicapte) maatje de bal op vang die van boven naar beneden werd gerold via de trapleuning.”

- bezoeker Cultura Nova 2025

.....

Theater Titanick^(DE)

Titel: FIREBIRDS (Opening Parkstadroute)

Zaterdag 6 september

Fietstocht van Simpelveld en Schinnen naar Kasteel Schaesberg

Tijdens Cultura Nova werd de nieuwe Parkstadroute feestelijke geopend met een ongekende voorstelling: een theaterparade van 34 kilometer dwars door het landschap van Parkstad. Vanuit Schinnen en Simpelveld, de twee startplekken van de Parkstadroute, vertrok een bont gezelschap van Theater Titanick met kleurige en indrukwekkende mobiele. Elke stoet bestond uit twee FIREBIRDS-voertuigen met begeleiders en acteurs. Onderweg ontvouwde zich een levendige parade vol verrassende acts en ontmoetingen: een ode aan het landschap, verbinding en beweging. Iedereen was welkom om aan te haken. Aan beide kanten stonden al genoeg gegadigden klaar om achter het gezelschap aan te fietsen.

De twee stoeten ontmoetten elkaar bij Kasteel Schaesberg, het symbolische middelpunt van de Parkstadroute. Daar volgde een visuele en meeslepende en drukbezochte finalevoorstelling, waarin zes waaghalspiloten en hun FIREBIRDS deelnamen aan een vliegwedstrijd. De piloten probeerde in hun strijd de gunst van het publiek te winnen, maar alleen Mary Poppins slaagde erin om haar langgekoesterde droom waar te maken. Zo vloog ze hoog de lucht in en maakte een indrukwekkend einde aan deze bijzondere gebeurtenis dat in totaal van begin (start route) tot eind (finalevoorstelling) vijf uur duurde. Een ongekende prestatie ook voor de artiesten van Titanic.

.....

Compagnie Hors Surface^(FR)

Titel: Face aux Murs

(Nederlandse première)

Zaterdag 6 september

en zondag 7 september

Theater Heerlen, Grote zaal

Naast de twee openluchtvoorstellingen in Kerkrade en Brunssum, trakteerde het gezelschap Compagnie Hors Surface bezoekers ook op de spectaculaire voorstelling *Face aux Murs* in de Grote Zaal in Theater Heerlen.

Onder artistieke leiding van Damien Droin ontwikkelde het gezelschap een spectaculaire, poëtische beeldtaal met acrobatiek op de trampoline in ditmaal een indrukwekkend decor en lichtontwerp.

In *Face aux Murs* onderzoeken de acrobaten met een enorme energie en techniek het menselijk vermogen om zichzelf telkens aan te passen, te verbeteren en zichzelf opnieuw uit te vinden in een wereld die constant in beweging is. In een voortdurend veranderend decor zagen we de wereld van elk personage op onverwachte manieren veranderen.

Iedere show komt voor uit een basis van improvisatie, en toch zet Drone Assembly de indrukwekkende geluiden en texturen die ze tot hun beschikking hebben met zorg en overtuiging in. Zo ook in het Savelbergklooster waar een volle zaal kon genieten van muziek met de emotionele beat van het moment, variërend van zachte passages en hypnotiserende deuntjes, tot resonerende muren van geluid.

“Het was alweer een tijd geleden dat we met de band hadden gespeeld en dat ik als stadscomponist van Heerlen een publieke performance of andere actie had gedaan. Het was dan ook top dat de Savelsbergkapel helemaal gevuld was - ook met toehoorders die we anders normaal misschien wat minder zouden bereiken met de muziek van Drone Assembly, dus vooral ook een wat ouder publiek.”

– Angela de Weijer

.....

GMS KLANKlab^(NL) (coproductie)
Woensdag 3 september
Cultuurhuis, Heerlen

Stadscomponist van Heerlen, Angela de Weijer, nodigde bezoekers tijdens Cultura Nova uit in haar *KLANKlab*. Een open atelier in de wijk GMS waar mensen verhalen konden delen over zichzelf, over het wonen in de wijk, het wonen in Heerlen. Deze verhalen ging Angela vervolgens vertalen naar klankcomposities voor de wijk. Een kans voor bewoners en geïnteresseerden om onderdeel te worden van dit unieke stukje muzikaal erfgoed. Daarnaast kregen mensen ook een kijkje in de keuken van de stadscomponist en konden ze vragen stellen over wat een stadscomponist doet en hoe Angela te werk gaat.

.....

Selim^(TR/NL)
Titel: DERVISH_CORE (coproductie)
Woensdag 3 september
Savelbergklooster, Heerlen

DERVISH_CORE was een audio-rituele verkenning van trance, gedragen door kolkende klank en beweging. De performance bouwde voort op hypnotiserende draaibewegingen en modulaire klankwerelden, waarin blaas-instrumenten, elektronica en effecten samen-smolten tot een ritmisch en meditatief geheel. Instrumenten fungeerden daarbij als door-gangen naar trance en rituele vertelling. Geïnspireerd door soefi-tradities, microtonaliteit en live looping ontvouwde de performance zich als een ceremonie waarin lichaam, adem en geluid samenkwamen. De verstilde en besloten setting van het Savelbergklooster versterkte deze ervaring en stimuleerde het publiek om los te laten en weg te dromen, waardoor tijd en concentratie tijdelijk leken te vervagen.

“I realized that people of all ages and backgrounds want to enjoy every kind of music. Cultura Nova embraces such a broad range of genres, and I was lucky to represent the electronic-avant-garde side. I enjoyed every second of it!”

– Selim Aydin

.....

Koen Nutters^(NL)
Titel: The Names (coproductie)
Vrijdag 5 september
Savelbergklooster, Heerlen

The Names bood muzikale reflecties op de openbare ruimte, de samenleving en de ideeën-wereld. In deze performance werden muzikaal spel en maatschappelijke reflectie met elkaar verweven via een systeem waarin namen van iconen uit sociaal activisme en progressieve muziek werden vertaald naar muzieknoten. Elke naam leverde een eigen melodische en harmonische structuur op, waardoor een veelheid aan muzikale stemmen naast elkaar kon bestaan.

Karlijn Hamer ^(NL)

Titel: NYX

**Maandag 1 september
en dinsdag 2 september
Aambos, Heerlen**

In *NYX* werden bezoekers meegenomen op een melodische schemertocht naar het donker. Terwijl natuurlijke geluiden en elektronische klanken in elkaar overvloedden, ging het publiek op in het donker wordende landschap, waar silhouetten steeds minder zichtbaar werden en de omgeving transformeerde. Langzaam verschoof de focus van de dagelijkse realiteit naar de poëtische vertraging van precies dát moment.

Karlijn Hamer presenteerde met *NYX* een rituele expeditie in het Aambos. De melodieuze stemmen van vocaal ensemble KOBRA en een elektronische, ruimtelijke muziekinstallatie nodigden uit om stil te staan bij de overgang van dag naar nacht. Als godin van de nacht vergezelde *NYX* de bezoekers naar alles wat ambivalent en onzichtbaar was. Samen ging men op in het donker, het donker dat in de wereld steeds meer verdwijnt en ervoeren het bos in duisternis, als een daad van verzet tegen een steeds versnellende en oplichtende wereld.

.....

Bryan Raets ^(NL)

Titel: Memento (coproductie)

**Maandag 1 september en
dinsdag 2 september
VISTA College, Heerlen**

Memento was een samenspel van klank en licht, waarin dromerige melodieën en visuele poëzie samenkwamen en nog lang nazinderden. In dit neoklassieke werk voor piano, strijkkwartet, percussie en synthesizer bleef componist Bryan Raets dicht bij de kern van zijn eigen gevoelens en legde hij persoonlijke herinneringen bloot.

De muziek was puur en in essentie conceptloos, waardoor iedere luisteraar ruimte kreeg om een eigen visie, emotie of herinnering te ervaren. *Memento* nam het publiek mee op een intieme zoektocht naar betekenis en reflectie op momenten die ons vormen en verbinden, en nodigde uit om eigen herinneringen en emoties te herbeleven en te verkennen.

Een speciaal ontworpen lichtontwerp vormde een wezenlijk onderdeel van de voorstelling. Het licht fungeerde als een kunstwerk op zichzelf, met patronen en kleuren die een eigen verhaal vertelden en tegelijkertijd de muziek weerspiegelden. Het bewoog parallel aan de composities en voegde als visuele tegenhanger nieuwe dimensies toe aan de beleving. Samen gingen muziek en licht een dialoog aan: onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar elk met een eigen stem.

.....

Ika Schwander ^(NL)

Titel: Swan Songs

**(coproductie en première)
Donderdag 4 september en
vrijdag 5 september
Poppodium Nieuwe Nor**

Swan Songs is een muzikale en beeldende droom waarin leegte verandert in een ritueel landschap van geluid, object en lichaam. Samen met Sabine Pendry en Mitzi Beesemer creëerde Ika Schwander een universum tussen opera, beeldende poëzie en trance, waar objecten verlangens worden en lichamen dragers van herinnering en verzet. Geïnspireerd door Johanna Hedva's *Sick Woman Theory* onderzocht ze wat het betekent te protesteren wanneer je lichaam niet langer meebeweegt met de publiek ruimte. *Swan Songs* documenteert zo vrouwelijke kwetsbaarheid en ziekte als politieke daad; een stille, zintuiglijke transformatie die ontregelt, betovert en uitnodigt om anders te kijken, luisteren en bestaan.

Samen vormden ze de puzzelstukjes van een gedeelde ervaring waarin ontmoeting en verbondenheid centraal stonden.

.....

Jordi Möllering ^(NL)

Titel: Ontdek de Parkstadroute
(coproductie en première)
Zaterdag 30 augustus t/m
donderdag 4 september
Brasserie Perron 4, Simpelveld
Theater Kerkrade, MF zaal
Festivalplein

Tijdens Cultura Nova lanceerde theatermaker en fietskoerier Jordi Möllering zijn project *6 letters*. Als fietskoerier heeft hij een vrijbrief om overal achter de gordijntjes te kijken. Over de werelden die hij daar ontdekt wil hij verhalen vertellen. Daarmee wil hij laten zien dat de ander dichterbij is dan je denkt. Hij vertrok op de fiets met brieven naar het einde van de wereld. Maar eerst maakte hij nog een afscheidsronde langs de gloednieuwe Parkstadroute.

Tijdens de *Fietstocht van verwondering* op 30 augustus konden bezoekers met Jordi meefietsen op zijn eerste kilometers van zijn route door Parkstad: van het station in Simpelveld naar het theater in Kerkrade. Aansluitend aan de fietstocht vond in Theater Kerkrade de performance *6 Brieven naar het eind van de wereld* plaats, waarin Jordi vertelde over zijn project en hoe hij vanuit de Euregio in 6 brieven het eind van de fietsbare wereld probeert te bereiken. Ook werd een brievenbus-sculptuur onthuld, waar zijn brieven te lezen zijn wanneer Jordi richting het oosten vertrekt. Gedurende het festival bracht hij *Brieven van de Parkstadroute* waar hij zijn eerste ketens van verbinding startte. 's Avonds keerde hij terug naar kampement op het Festivalplein om zijn brieven voor te lezen en te vertellen over de ontmoetingen in Parkstad van die dag.

Spielplatz ^(NL)

Titel: Victoria (coproductie en première)
Zaterdag 30 augustus t/m
vrijdag 5 september
Maanplein 52, Heerlen

Ooit was Heerlen het epicentrum van subculturen: jongeren die zich onttrokken aan de norm en hun eigen werelden bouwden in verlaten panden en op parkeerplaatsen. Met *Victoria* eerde Spielplatz de Gothic-gemeenschap: veelkleurig, maar gehuld in zwart. De voorstelling was een lofzang op het buitenstaandersbestaan en een aanklacht tegen de vleesmolen die iedereen tot eenheidsworst wil draaien. Locatietheatergezelschap Spielplatz keerde terug naar Cultura Nova om opnieuw de erfenis van de mijnsluiting te onderzoeken. Waar het eerdere werk draaide om drukkende bureaucratie, stond ditmaal het bruisende verzet centraal. In het Maankwartier, in de schaduw van de Heliostaat, brachten de jonge honden van Spielplatz met new wave, post-punk, kraaiengekrijs en donderslagen de Gothic terug naar Heerlen, in al haar gedaanten. Voor *Victoria* ontwikkelde Spielplatz een zorgvuldig opgebouwd decor van Victoriaanse lantaarns, kandelaren, kerkmeubilair, een steigerbuizen constructie, aangevuld met herkenbare objecten uit het gemeentedeput. De langgerekte lege ruimte, met industriële betonmuren en subtiele lichtaccenten, riep een rauwe en melancholische sfeer op. De sfeer van de ruimte paste goed bij de stijl en beleving van de Gothic-subcultuur en maakte de voorstelling extra indrukwekkend.

“Ons fijnste moment was voor mij absoluut de gesprekken die wij hadden met de gothics die kwamen kijken. Die voelden zich ontzettend gezien. Vooral het jongetje van een jaar of 12 die in het decor op de foto wilde, en later een waanzinnige opmerking plaatste als 'wat ik zo fijn vond, is dat jullie een kleiner drama koppelen aan maatschappelijk leed.' (geen grap!). Ik maakte me eerst zorgen over die ontmoeting, maar die was heel prettig en voor mij als maker ook in zekere zin helend.”

– Samuël Hento/Spielplatz

Midden op het Festivalplein van Cultura Nova stond elke dag een enorme, vijftien meter hoge bol: de installatie *BREATHE*. Dit indrukwekkende kunstwerk van de Zwitserse ‘activist’ Dan Acher was een uitnodiging aan iedereen om even te vertragen en samen adem te halen. Vooral ’s avonds, wanneer de bol een warme oranje gloed over het plein wierp, was het een bijzondere plek. Bezoekers ploften neer in strandstoeltjes om alles wat ze die dag hadden meegemaakt rustig te laten bezinken.

De bol werkte als een soort gezamenlijke hartslag. Door het licht en de muziek van de installatie werd het publiek meegenomen in een ritme van in- en uitademen, dat precies zes seconden duurde. Terwijl de bol langzaam van donker naar licht kleurde, ontstond er een moment van rust en verbinding tussen de mensen op het plein. Met dit grote kunstwerk wilde Acher laten zien dat we, ondanks al onze verschillen, in de kern allemaal hetzelfde zijn. Het was een simpel maar krachtig gebaar dat mensen echt even stil liet staan in onze drukke wereld. Gedurende het hele festival konden bezoekers bij de installatie terecht. Het vormde een kernachtig middelpunt van het Festivalplein gedurende Cultura Nova’s 34ste editie.

.....

Tristan Kruithof ^(NL)
Titel: Animal love
Zaterdag 30 augustus en
zondag 31 augustus
Festivalplein

Exoot is de verzamelnaam van objecten en installaties van kunstenaar Tristan Kruithof. Tijdens deze editie van Cultura Nova keerde Tristan terug met zijn animaltroniek onder de noemer *Animal love*, een interactieve installatie die prikkelt om een kritische blik te werpen op onze relatie tot de natuur en het dierenrijk.

Samen met een van zijn dieren, een combinatie van inventieve mechanica, elektronica en afvalmateriaal, trok Tristan het centrum van Heerlen in om de interactie met het publiek aan te gaan. Ook verraste hij jong en oud op het plein met deze nieuwe creatie.

.....

Théâtre De La Toupine ^(FR)
Titel: Monstres Jeux 2
Zaterdag 30 augustus t/m
zondag 7 september
Festivalplein

Théâtre de la Toupine nodigde je uit voor een interactieve straattheaterinstallatie, bevolkt door reuzenmarionetten, gemaakt van allerlei bijzondere materialen. Grappige personages, rechtstreeks uit het atelier van een moderne Geppetto, kwamen met hulp van de bezoekers tot leven in een feestelijke en poëtische sfeer. Gedurende het hele festival konden jong en oud dagelijks terecht bij deze uitnodigende installaties.

.....

Théâtre De La Toupine ^(FR)
Titel: Boule De Neige
Woensdag 3 september,
zaterdag 6 september en
zondag 7 september
Festivalplein en binnenstad Heerlen

Bezoekers keken hun ogen uit bij *Boule De Neige*, een vintage skilift-ei op wieltjes verandert in een rijdend rariteitenkabinet. Binnen in deze installatie kwam de volledige Alpenverbeelding tot leven. Dahu, alpenhoorn, fonduepan, Sint-Bernardshond, Heidi, krukken, een *mini-téléféérique*... een bonte verzameling bergiconen, tot leven gebracht door een wonderlijke kinetische machine.

Wanneer de schaduwen van de gigantische indringers, met hun oneindige honger naar bomen, verschenen in de bossen buiten Adja's stad, begonnen de bewoners te vertrekken. Adja gebruikte haar verbeeldingskracht om met de realiteit van haar wereld om te gaan, op zoek naar de wortels van haar verleden en hoop voor de toekomst.

An-ki won eerder al meerdere prijzen, waaronder de beste voorstelling bij FETEN 2024 en de prijs voor beste familievoorstelling bij La Mostra Igualada in 2023. Ook bij Cultura Nova viel de voorstelling in de smaak bij zowel jong als oud publiek.

"An-ki was betoverend mooi! Een sprookje, hoopvol, meeslepend, voor grote en kleine mensen. Wij zijn zelf twee keer gegaan."
– bezoeker Cultura Nova 2025.

.....
La petita malumaluga ^(ES)
Titel: Marceline (Nederlandse première)
Zondag 31 augustus
Theater Heerlen, Limburgzaal

Met de voorstelling *Marceline* bracht het Catalaanse gezelschap La petita malumaluga een magische ode aan de podiumkunsten. Het publiek werd meegenomen op een reis door het leven van Marceline Orbés, de vader van de moderne clownstaal, en zijn bijzondere relatie met zijn achterkleindochter Eva. Dit ontroerende verhaal werd vertolkt door een uniek ensemble van een danseres, een sopraan en een strijkkwartet.

Marceline Orbés, in 1873 geboren in de Pyreneeën, was ooit de leermeester van legendes als Charles Chaplin en Buster Keaton. Hij verkocht tweemaal daags het grootste theater ter wereld in New York uit, totdat hij met de komst van de bioscoop tragisch in de vergetelheid raakte.

In de voorstelling werd getoond hoe Eva pas in de laatste levensjaren van haar grootmoeder werd ingewijd in haar artistieke afkomst en ontdekte waarom haar familie haar carrière liever zag stoppen. Met *Marceline* namen de makers de allerkleinsten mee op een wonderlijke reis terug in de tijd, waarin een verloren familiegeschiedenis weer tot leven kwam.

.....
Ponten Pie ^(ES)
Titel: Bajau (Nederlandse première)
Woensdag 3 september
Theater Heerlen, Limburgzaal

Geïnspireerd door de Bajau, een Zuidoost-Aziatische stam die zich heeft aangepast aan een leven onder water, ontwierp gezelschap Ponten Pie een poëtische en magische voorstelling over een broer en zus en hun wens om iemand anders te zijn. Een verhaal over de oorsprong van de mens, de eerste cel in een membraan vol water, waar harten voor het eerst kloppen en ogen voor het eerst openen. Over een groeiend lichaam dat wil blijven bestaan als een vis in moederlijke wateren. Het publiek werd getraakteerd op een visuele fantasie die door middel van objecten, twee lichamen en heel veel water onderzocht waar we vandaan komen.

Bajau was in 2023 finalist bij het prestigieuze MAX theaterfestival in de categorie 'Beste kinder-, jonge, familieshow' en 'Beste kostuumontwerp'.

.....
Annelies Van Hullebusch & Wanda Eyckerman ^(BE)
Titel: VOEW
Zondag 7 september
Theater Heerlen, Limburgzaal

Samen willen ze er een groot feest van maken. Dat blijkt lastig als Jippie voor het eerst verliefd wordt op Lily. Wanneer ook de rest van de familie tegen de welbekende gezinsperikelen aanloopt, lopen de spanningen op. Maar als de trouwdag eindelijk aanbreekt, is het de liefde die iedereen weer samenbrengt. *Jippie No More!* won de Publieksprijs voor Beste Nederlandse Kinderfilm én de Jeugdjury Award op Cinekid 2023.

DE MAAN ^(BE)

Titel: Heimweefsel

Zaterdag 30 augustus t/m

zondag 7 september

Festivalplein

Heimweefsel is een weeftent ontworpen door beeldend kunstenaar Lotte Boonstra en scenograaf Sven Roofthoof. Op het festivalplein bouwden zij met gebruikt textiel een plaats om te verblijven, te leven en te spelen. Het werk vormde een artistiek onderzoek naar de ‘mens-gemaakte massa’ en de overconsumptie van textiel, geïnspireerd op de voorstelling *GHURBA* (Arabisch voor heimwee). De tent bestond uit drie delen die precies in elkaar pasten. Door het weven met repen oude kleding veranderde het weefraam gaandeweg in een kleurrijke hut waar bezoekers doorheen konden lopen, verstoppertje konden spelen en samen aan konden bouwen. De toegankelijke weeftechniek zorgde ervoor dat iedereen, ongeacht ervaring of leeftijd, kon meewerken aan het geheel. Door samen te weven ontstond een plek van en voor iedereen, waarin mensen zich opnieuw thuis konden voelen.

Met dit project nodigden de makers het publiek uit om na te denken over het bouwen van een eigen ‘huis’ en de verhalen die daarin een plek krijgen.

Buitenspiegel (coproductie)

Titel: The Graduate

Woensdag 3 september

Tuin Natuurvriendenhuis Eikhold

Na het succes van vorig jaar vond ook dit jaar de Buitenspiegel plaats in de tuin van Natuurvriendenhuis Eikhold. Dit keer kon het publiek genieten van de nieuw gerestaureerde klassieker *The Graduate*, met een iconische hoofdrol voor Dustin Hoffman en de legendarische soundtrack van Simon & Garfunkel. Ook deze keer waren de plaatsen op voorhand in no time gereserveerd. Ondanks het regenachtige weer kwamen toch veel bezoekers opdagen. Met de juiste voorbereidingen genoten zij gezamenlijk van een bijzondere avond.

Celine Daemen & Studio Nergens ^(NL)

Titel: Nothing to see here

(coproductie en première)

Zaterdag 30 augustus t/m

zondag 7 september

Stationshal Heerlen-Centraal

Tussen gehaaste forenzen, afwachende reizigers, in het midden van Station Heerlen, vond je tijdens Cultura Nova een doosvormige installatie met twee kijkgaten. De installatie nodigde je uit om voorover te buigen en je onder te dompelen in een immersieve optische illusie. Ineens stond je oog in oog met jouw live-dubbeltanger, terwijl fictieve figuren en muzikale scènes deze dubbeltanger beslopen en omringden. Een reeks vreemde gebeurtenissen met een plastic zakje, een verwarde man, een coyote en een verdwaald kind stelden geleidelijk aan onze perceptie ter discussie: wat gebeurt er allemaal achter je rug om? Hoeveel van de werkelijkheid kunnen we eigenlijk echt doorgronden? En is onze ervaring van de werkelijkheid niet slechts een door onszelf geconstrueerde illusie?

Tijdens het programma deelden drie makers/onderzoekers hun werk, waarin de ‘oral history’ van Heerlenaren een belangrijke rol speelde. Henk de Jager presenteerde *Onze verveesde mijnstreek*, waarvoor hij twaalf inwoners fotografeerde en interviewde over de doorwerking van de mijnsluiting. Wim de Jong lichtte het OU-project *Kinderen van de kolonie* toe, gebaseerd op interviews met veertien kinderen van oud-mijnwerkers. Krista Jantowski ging in op *The Reading Room* (Greylight Projects), een groeiend archief van teksten en bijeenkomsten rond het mijnverleden van de regio.

Aanvullend verzorgden PANDA en het jonge schrijftalent van Het Genootschap artistieke interventies. Zoals de bezoekers gewend zijn van de zondagochtenden werd dit programma ook afgesloten met ruimte voor gesprek onder het genot van een kopje koffie en een stuk vlaai.

..... •

Titel: Kick-off The Anti-City Guide
Maandag 1 september
Voormalig DSM-gebouw, Heerlen

Het internationale kennisevent *Kick-off The Anti-City Guide* bracht de verhalen van Heerlen en het Bosnische Zenica samen. Tijdens deze bijeenkomst stonden de toekomst en de transitie van Europese industriesteden centraal. Hoewel de mijnsluiting in Heerlen inmiddels een herinnering was, sloot de laatste mijn in Zenica pas eind 2024. Door beide steden in dialoog te brengen, werd de “kunst van het opnieuw beginnen” onderzocht.

..... •

Titel: De Vrolijke Vernietiging
Maandag 1 september
Oranje Nassau-I terrein, Heerlen

Op het voormalige terrein van de Oranje Nassau I-mijn vertelde de openlucht tentoonstelling *De Vrolijke Vernietiging* het verhaal van een verdwenen landschap en een stad in transitie. Via XXL-billboards en een gratis klankwandeling van circa 35 minuten ontdekten bezoekers de geschiedenis achter het gesloopte erfgoed.

De ironische titel van de expositie verwees naar de radicale keuze voor een tabula rasa in Heerlen, waarbij de vernietiging van de mijn-infrastructuur destijds werd gepresenteerd als noodzakelijke stap naar vooruitgang. De tentoonstelling, samengesteld door Maurice Hermans, toonde uniek beeldmateriaal uit de Collectie Wismans, gemaakt door Jan Wismans; één van de coördinatoren van de sloopopzichters van de Oranje Nassaumijnen. Door de parallel te trekken met de recente mijnsluiting in het Bosnische Zenica, plaatste de expositie het Heerlense verleden in een actueel Europees perspectief en riep het vragen op over identiteit, erfgoed en industriële transformaties.

..... •

Titel: Sky Above Zenica^(BA)
Maandag 1 september
Royal Theater Heerlen

Als onderdeel van de kick-off van *The Anti-City Guide* werd in het Royal Theater de documentaire *Sky Above Zenica* getoond. De film van Zlatko Pranjić en Nanna Frank Møller bracht de strijd in beeld van Samir Lemeš en zijn actiegroep Eko Forum Zenica tegen de plaatselijke staalfabriek van Arcelor-Mittal. De documentaire liet zien hoe de fabriek milieuregels negeerde en ernstige gezondheidsproblemen veroorzaakte, ondanks haar rol als belangrijke werkgever. Voorafgaand aan de film vond een Q&A plaats met Samir Lemeš zelf.

De v/x (vrouw/non-binair) formatie droomt van een vrije wereld zonder beperkende genres, labels en andere onbruikbare kooitjes. Hun verhalende melodieën en percussieve ritmes zorgden voor een aanstekelijke energie die de volledige tent in beweging kreeg. Na eerdere successen op festivals als Wildeburg en ESNS, bewees de band deze zomer ook in Heerlen hun kracht. Het resultaat was een onvergetelijke openingsavond die volledig in het teken stond van verbinding en muzikale vrijheid.

.....

Zaterdag 30 augustus Hanggai ^(MN/CN)

De Chinees/Mongoolse band Hanggai, opgericht door punkrocker Ilchi, bracht een wonderlijke en krachtige muziekmix naar het festival. Hun muziek is diep geworteld in de Mongoolse etnische cultuur, waarbij oude nomadische melodieën moeiteloos worden verbonden met hedendaagse rockmuziek.

Het publiek maakte kennis met een unieke combinatie van traditionele keelzang en instrumenten zoals de *tobshuur* (luit) en de *morin khuur* (paardenkopviool), versterkt door westerse percussie en elektrische gitaren. Deze sensationele cross-over onderstreepte de status van de band als een van China's meest succesvolle muzikale exportproducten. Na eerdere triomfen op wereldberoemde podia zoals Roskilde en Sziget, bewees Hanggai ook op Cultura Nova dat hun muziek grenzen doorbreekt en ook in Heerlen voor een overweldigende ervaring zorgt.

.....

Zondag 31 augustus WAAN ^(NL)

Het optreden van WAAN was een energieke "stamppot" van muzikale werelden.

Bezoekers werden getraakteerd op een rauwe mix van elektronisch gedreven grooves, eclectisch energieke dance, pop, roots en jazzfunk. De band, die met hun debuutalbum *Echo Echo* (2023) al twee Jazz Edison-nominaties in de wacht sleepte, bewees op Cultura Nova opnieuw hun meesterschap in opbouw en harmonie.

Tijdens het concert kreeg het publiek alvast een voorproefje van hun nieuwe muziek die in 2026 zal uitkomen. Naast de twee oprichters, saxofonist Bart Wirtz en toetsenist Emiel van Rijthoven, bestond de livebezetting ook uit bassist Matteo Mazzù en drummer Mark Schilders. Samen zetten zij een krachtig en fris geluid neer.

.....

Maandag 1 september Fresku ^(NL)

Op de hiphopavond van het festival bewees raplegende Fresku waarom hij als de stem van een generatie wordt beschouwd. In een tot de nok toe gevulde Spiegeltent bracht de Eindhovense artiest een optreden dat balanceerde tussen vlijmscherpe maatschappijkritiek en ontwapenende kwetsbaarheid. Van eerlijke verhalen over persoonlijke worstelingen tot kritische noten over de samenleving; geen enkel onderwerp bleef onbesproken.

Wat de avond bijzonder maakte, was de directe connectie met het publiek. Fresku wist de tent moeiteloos te laten lachen met zijn kenmerkende humor, om vervolgens met zijn soulvolle hiphop een sfeer van diepe ernst en troost te creëren. Het werd een emotionele achtbaan waarbij het publiek niet alleen werd vermaakt, maar ook werd uitgedaagd tot nadenken. Met een mix van hiphop en oprechte kwetsbaarheid bood Fresku een verbindende ervaring die nog lang na het slotapplaus nazinderde in Heerlen.

Het optreden van Bnnyhunna (Benjamin Ankomah) bracht een rijke mix van jazz, hiphop, r&b en afro naar het festival. De Ghanese producer en multi-instrumentalist, die opgroeide in Amsterdam-Zuidoost, liet in zijn muziek duidelijk zijn West-Afrikaanse achtergrond weerspiegelen. Geïnspireerd door legendes als Fela Kuti en Kendrick Lamar, zette hij de muzikale vaardigheden in die hij ooit in de kerk op piano, drums en gitaar had geleerd.

Sinds de presentatie van zijn debuut-EP *SINTHA* in 2021 zorgt Bnnyhunna overal in het land voor uitverkochte zalen en speelt hij op grote festivals zoals North Sea Jazz en Down The Rabbit Hole. Tijdens zijn shows gooit hij zijn muziek in de mix met andere kunstvormen zoals fotografie, videografie en poëzie, waardoor alle zintuigen van het publiek worden geprikkeld.

.....

Zondag 7 september
Ditch the Volume^(NL) & LoMalo^(NL)

Op de laatste zondagmiddag van Cultura Nova was het muziekpodium in de Spiegeltent gereserveerd voor talent uit het *Artist in Residence*-programma van de Nieuwe Nor. Waar het programma oorspronkelijk was opgezet als een duo-set van twee dj's, moest Ditch the Volume wegens persoonlijke omstandigheden helaas afzeggen. Hierdoor kreeg LoMalo de volledige ruimte om de toekomst van de elektronische muziek te laten horen.

LoMalo, het pseudoniem voor de Utrechtse instrumentalist en producer Niek Braun, combineerde zijn jazzopleiding met een natuurlijke honger naar grooves en een flinke dosis liefde voor house. Met inmiddels meer dan 150.000 volgers op TikTok en miljoenen views op online platforms, bewees deze aankomende DJ op Cultura Nova waarom hij vanuit Nederland de wereld aan het veroveren is.

Het was een unieke kans om deze rijzende ster van dichtbij mee te maken.

.....

De Niemanders
Vrijdag 5 september
Theater Heerlen, Limburgzaal

Collectief De Niemanders geeft op indrukwekkende wijze een stem aan wie vaak ongehoord blijft. Na hun debuut met gedetineerden kwamen zij naar Cultura Nova met een project dat tot stand was gekomen in samenwerking met vluchtelingen in Nederland. Tussen december 2022 en januari 2024 bezocht de band met een mobiele studio diverse azc's, op zoek naar zangers, muzikanten en hun verhalen. Het resultaat was het album *De Niemanders II*: een meeslepende en oprechte samenwerking waarin verhalen over heftige reizen, dromen en het leven als vluchteling centraal stonden.

Tijdens het optreden op Cultura Nova werd het cliché 'muziek is een universele taal' tastbaar in een bezielde show vol rauwe energie en muzikale diversiteit. Een bijzonder aspect van deze avond was de aanwezigheid van de door Cultura Nova uitgenodigde bewoners van het azc in Heerlen. De directe verbinding die in de zaal ontstond tussen de muzikanten en de bewoners was voor het overige publiek bijzonder en ontroerend om mee te maken.

.....

The Haunted Youth^(BE)
Zaterdag 6 september
Theater Heerlen, Limburgzaal

Joachim Liebens uit het Belgische Alken schoot met The Haunted Youth in korte tijd naar de top van de Belgische indie-scene.

foto: King Sisters met de voorstelling *ZING ONTBIJT* (Luc Lodder)

foto: Festivalplein Cultura Nova 2025 (Luc Lodder)